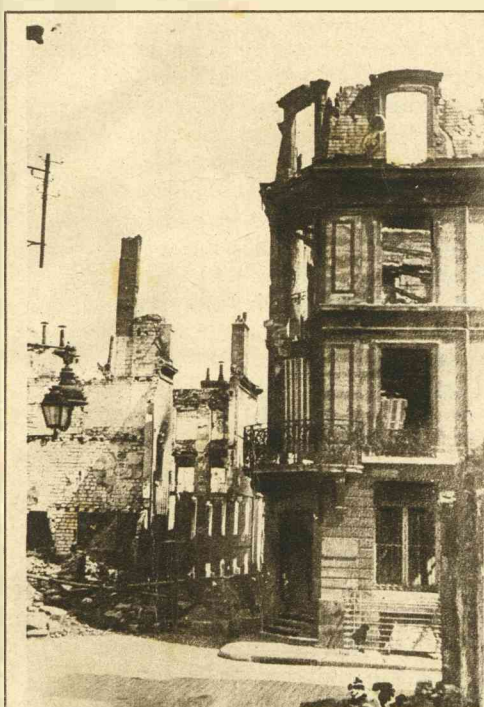

Panorama

GEÏLLUSTREERD - WEEKBLAD

PER KWARTAAL
26 NUMMERS f 1,30

UITGAVE A. W. SIJTHOFF'S UITGEVERS-MAATSCHAPPIJ, LEIDEN - RED. EN ADM. DOEZASTRAAT 1, TEL. 1.

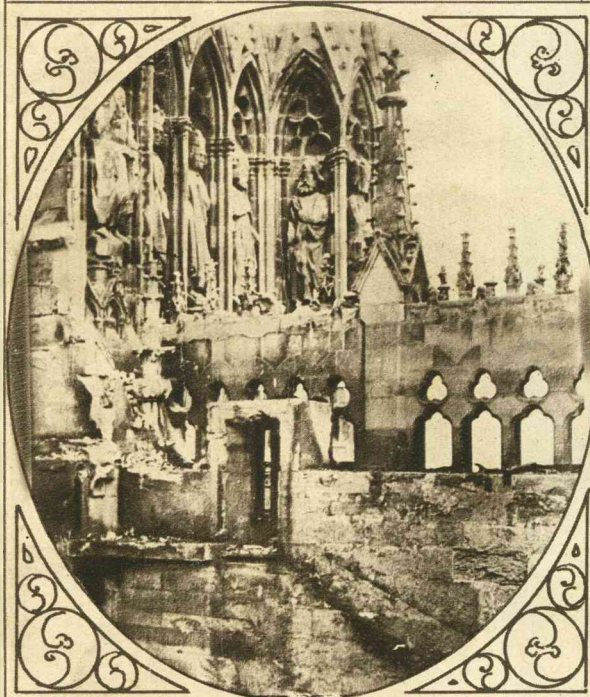
De uitwerking der brandbommen.
Een vernield stadsgedeelte van Reims.

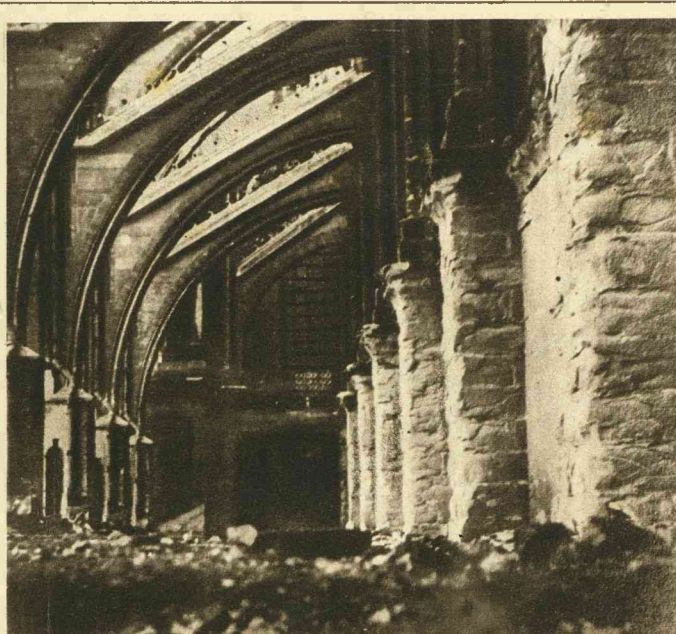
De verwoesting der „Salle du Sacre", waarin de vroegere
Fransche koningen werden gekroond.

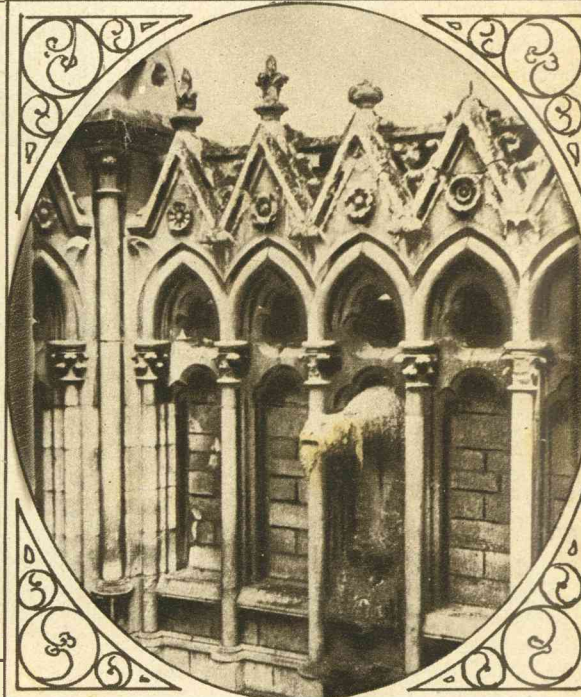
Een intérieur der verwoeste
„Salle du Sacre".

Fragment der beroemde Kathedraal.

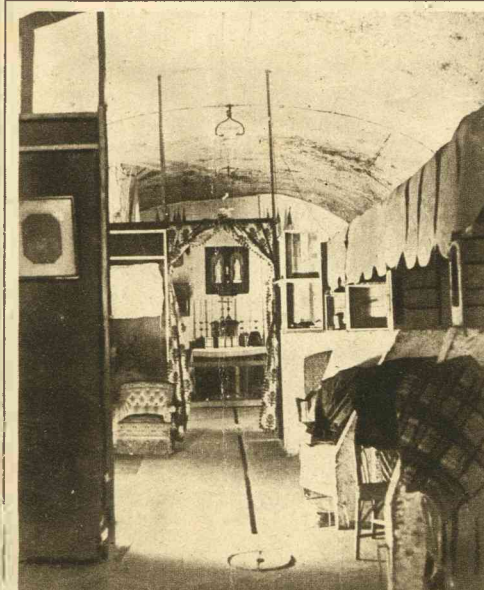

Een ander fragment (intérieur)
der verwoeste, beroemde Kathedraal.

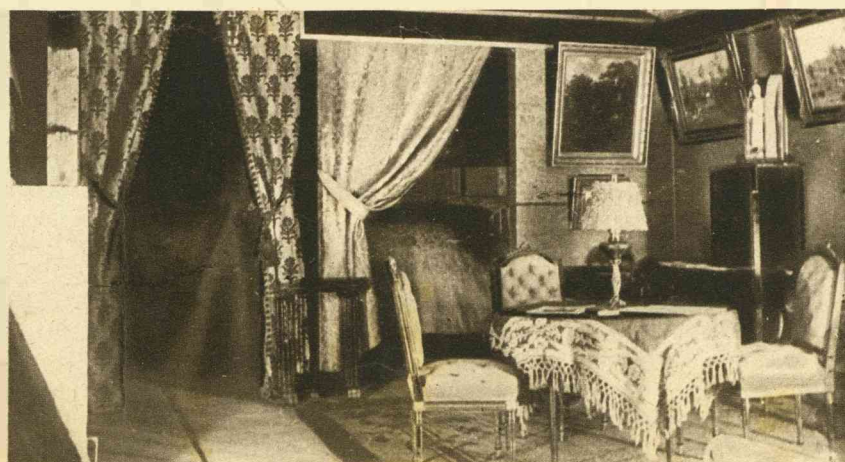

Een gedeelte der Kathedraal,
dat gelukkig niet veel heeft geleden.

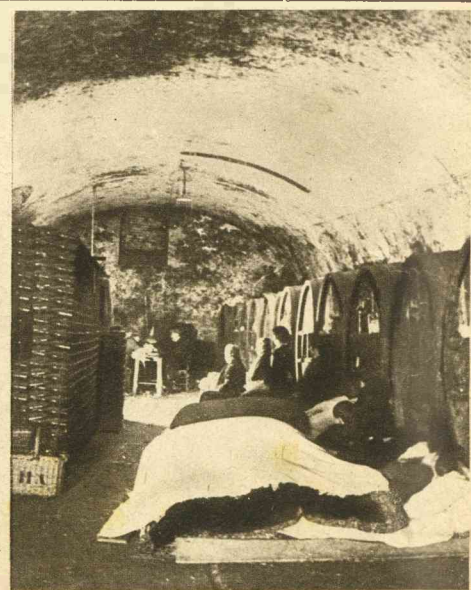
Hoe een rijk koopman zich in de kelders van zijn
zaak te Reims „comfortabel" met familie en bedienden
heeft gehuisvest gedurende het laatste bombardement.

De Hall.

Slaapkamer der familie.

Slaapkamer der bedienden.

UIT HET ZWARTE BOEK VAN 'N TELEGRAFIST

DOOR J. T. VAN LEIDEN

Dik geloof niet dat men mij, na mijn geschiedenis ten einde gelezen te hebben, een slecht mensch zal roemen. Ten minste niet, als men met oordeel te lezen weet. Zeker, ik heb dingen gedaan die onvergeeflijk zijn; ik heb mij in tijden van angst en nood, van geldgebrek vooral, menigmaal vergrepen aan de gangbare moraal; maar — een slecht mensch? Neen. Wie nooit viel, weet niet wat er noodig is om vast te staan. Wat zouden al die eerlijke, fatsoenlijke lieden, die nooit door de omstandigheden van den rechten weg werden gedrongen, gedaan hebben wanneer ze in mijn schoenen hadden gestaan? Met al mijn fouten en gebreken, met al mijn zonden en misslagen, acht ik mezelf toch hooger dan al die brave zonen die hun fortuin van hun vaders erfdien, dan al degenen die nooit kwaad deden omdat ze niet durfden of niet noodig hadden het te doen. Ik heb met het leven gevochten, ik heb me door zijn gevaren heengeslagen, ik heb gehandeld waar anderen de energie ontbrak. En nu lach ik om de eer en de deugd van anderen.

Het zat er van jongs af aan bij me in: de onrust, de zucht tot avontuur, het willen afdwalen van de begane paden. Het bloed van een romantischen voorvader moet in mij opnieuw aan 't bruisen zijn gegaan; zou ik niet van een zee-roover afstammen, van een grooten avonturier? Een uitvinder misschien, die van vliegen droomde, toen zelfs de luchtballons nog niet waren uitgevonden?

Als kind van zes jaar werd ik al door mijn vader van het dak gehaald, waar ik in een levensgevaarlijke houding bij de telefoondraden zat, luisterend naar hun geheimzinnig gonzen en zingen. Was ik nergens te vinden, wanneer het schooluur sloeg, dan sloop ik op het rangeerterrein tusschen de locomotieven rond, bestudeerde hun mechaniek, peinsde er over in welke vreemde landen ze mij brengen zouden, wanneer ik mij tusschen de kisten en pakken verborg, die ze in lange rijen goederenwagens achter zich aansleepten. En hoe dikwijls was ik niet de wanhoop van mijn moeder, wanneer ik met ijzerdraad, zwavelzuur, gloeilampjes, salpeter en ander bijeengescharreld materiaal mijn kleeren en haar meubelen bedierf, in even hardnekkig als vruchteloos pogen om een „grootte” uitvinding te doen!

Op school ging het niet. Op het gymnasium nog minder. In alles wat practijk was, toonde ik aanleg; voor de theorie deugde ik niet. Ten slotte kwam ik op een fabriek van elektrische apparaten terecht; er moest maar een monteur, een werktuigkundige uit me groeien. Kort na elkaar stierven mijn ouders; tweeduizend gulden was al wat ze me nalieten. Mijn voogd verzorgde me uit zijn eigen middelen tot ik meerderjarig was; ik werkte geduldig op de fabriek, waar ik langzamerhand als opzichter een draaglijk salaris ontving; maar voor mijn proeven op telegrafisch gebied had niemand oog. Toch verbeeld ik me nu nog, dat ik daarop iets van beteekenis had kunnen tot stand brengen, wanneer iemand me maar met geld had willen steunen.

Nauwelijks had ik mijn erfdeltje in handen, of ik zat op de boot die me naar Amerika zou brengen. De reiskoorts had me te pakken, en ik liet niets of niemand achter om aan terug te denken.

Onderweg bracht ik al mijn tijd in de Marconihut door; de telegraaf was altijd mijn hartstocht geweest, en zoo had ik al mijn gedachten op haar rhythmisch tikken samengetrokken, dat ik niet alleen gemakkelijk een bericht op het genoor kon ontcijferen, maar onwillekeurig woorden spelde uit elk kloppen of hameren dat ik maar in mijn nabijheid vernam.

Nauwelijks was ik aan land of ik zocht de „School for telegraph operators” op, die ergens in 't rommeligst gedeelte van de New-Yorksche First Avenue is gelegen, in de groote boven-achterkamer van een oud, bouwvallig kantoren-huis, dat alleen maar niet omvalt wijl wat steviger woningen — een hutchroom en een chineesch

wisselagentschap — het aan weerszijden stutten. In datzelfde huis vond ik een kamer om te wonen — een wrakke kist leek ze wel, zonder licht of lucht.

Natuurlijk reikte mijn „vermogen”, door de zee-reis al geslonken, niet toe om zes maanden lang — de duur van den cursus — mijn lessen en mijn levensonderhoud te betalen. Daarom pakte ik 's avonds allerlei werk aan, zooals trouwens velen van mijn medeleerlingen deden; 'n maand lang waschte ik borden in een smerige chineesche restauratie; zes weken achtereens was ik portier van een danshuis in de Bowery; toen dat door de politie gesloten werd, schreef ik gedurende acht dagen anonieme dreigbrieven voor 'n politie-commissaris die carrière maakte door 't ontdekken van gefingeerde misdaden. En ook werkte ik eenige halve nachten op een worstfabriek; maar dat duurde niet lang, want de reuk van het doode nonden- en kattenvleesch werd me te machtig.

Maar voor de telegraaf bleek ik geschikt, en na afloop van den studie-termijn kwam ik op 't kleine, maar als kruispunt niet onbelangrijke station Durkin-Junction van den Grand Trunk-spoorweg. Daar kreeg mijn uitvindersdroom me weer te pakken; telkens leidde het telegrafisch vraagstuk

Van Oorlogsvrees en Zomerweelde.

Weemoed sluipt onze ziel binnen bij het beschouwen van bovenstaande „stemmingsfoto”. Temidden van het hoog-opschietende oever-riet, waartusschen zomer-vogels in zonne-blijheid hun lied schallen doen en hun jongen met teere zorg bewaken, staat de krijgsman, spiedend naar hem, die nu zijn vijand heet, en toch zijn broeder is. Wij vragen ons af: Hoe lang nog en waarom? Is het dan een utopie, die wij vruchteloos najagen, dat de menschen als broeders zouden samen wonen? Of zijn we voor deze hoogere beschaving nog niet rijp genoeg?

mijn aandacht af. En op 'n ongelukkigen dag was een enkel verkeerd sein genoeg om een lolentrein dwars op een snel-goederentrein te doen inrijden.

Amerika is groot, en toen ik mijn twee maanden had uitgezet, waren er nog steden genoeg waar ik 'n betrekking kon vinden zonder dat men naar mijn verleden vroeg. Maar, vergeet dit niet: het ging alles op geen stukken na zoo glad als ik 't nu vertel — ik had honger geleden, rondgezworven en op een bank in 'n plantsoen geslapen, eer ik weer werk vond. Dat maakt hard, bitter en onverschillig, en minder kieskeurig in 't kiezen van de middelen waarmee 'n mensch z'n leven moet onderhouden.

Zoo kwam ik dan op een van de Postal-Union bureau's in Chicago, die groote steenen hel van onbarmhartigheid en geldzucht. Ik weet zeker dat ik daar hard en eerlijk wilde werken, maar goede hemel, wat een toestanden vond ik daar! Beurs- en race-telegrammen werden er door de beambten even opgehouden tot ze hun weddenschappen, met gebruikmaking van

't geseinde bericht, hadden afgesloten, zeker nu dat ze winnen zouden. Ik heb 't bijgewoond dat een van de telegrafisten binnen een uur straatarm en tweeduizend dollar rijk was! En ik, die nauwelijks wat warm eten kon betalen... Al gauw deed ik met de anderen mee, kreeg vijfhonderd dollars te pakken, maar was zoo wijs er mee uit te knippen, toen op 'n morgen mijn set erp oor door al 't getik heen een telegram las van de politie aan den directeur van 't kantoor.

Nu begon ik een zwervend leven, als was ik een straatkat. Mijn portret zag ik af en toe in oude kranten of achter de glazen van een police-station. Maar dat zou door de afbeeldingen van interessanter misdadigers dan ik wel spoedig verdrongen worden.

Het gezocht naar werk begon opnieuw. En op 'n avond, in een Pittsburger poolroom, werd me fluissterend verteld van het nieuwste wat Jim Hannock, de groote speelholen-Koning, nu weer op touw gezet had. Wedden, spelen, geld-leenen, roulette, poker — 't was alles heel mooi, maar het beurspel overtrof toch dat alles. Hannock, die begonnen was met een of twee eenvoudige poolrooms, waar je een glas bier dronk, en aan den dobbelsteen-automaat wat geld verloor, had zijn zaak langzamerhand heel wat grootscheepscher opgezet. In de meeste groote steden van de Vereenigde Staten had hij nu meer of minder belangrijke speelgelegenheden, maar de voornaamste was er een in Chicago, ondergronds en gepantserd, onneembaar voor de politie. Zoolang in Chicago de politie trouwens niet gereorganiseerd werd, was er geen gevaar voor Hannock: hij betaalde den hoogsten tot den laagsten beambte trouw hun maandelijksch aandeel in zijn winsten uit. Zijn openlijke poolrooms ondervonden dan ook niet den minsten overlast, en het geheime speelhol was alleen maar zoo bomvrij ingericht om als laatste bolwerk te kunnen dienen indien de bescherming der autoriteiten om de een of andere reden eens ingetrokken mocht worden. Dan was zijn terugtocht gedekt. Bovendien: Jim, een oud-telegrafist, had daar de prachtigste „berichten-aftapperij” ingericht die zich denken laat. Niet minder dan zes ervaren en zeer vertrouwde telegraafmannen zaten daar aan hun toestellen en taptten den officiëlen draden alle beurs-, handels- en renbaannieuws af dat zijn bezoekers, tegen grove betaling, maar van dienst kon zijn. Ja, Jim was een meester in het vak. En ten overvloede hield hij er een privé-rechtsgeleerde op na, Morlay genaamd, die zich nooit zien liet, maar hem van uit de een of andere schuilplaats met listige adviezen diende.

Een goede introductie bracht me in een van zijn openbare poolrooms in Pittsburg, waar ik twee maanden werkzaam was, en met succes, bij het leggen en exploiteeren van een telefoondraad, die langs regenpijpen en dakgoten in de cel van een naburig graankantoor uitkwam. Den heelen dag noteerde ik prijzen; we kochten wagonladingen graan voor niet te hooge bedragen en snoepten onzen buurman menig goed kansje af. Hannock was tevreden over me, en ik had tienduizend dollar bij mekaar, toen hij me een geweldige promotie liet maken: ik kwam aan een van de zes toestellen van het gepantserde bureau in Chicago te zitten. De eetlust komt al etende, de geldlust al winnende; waarom ik met mijn tienduizend dollar geen eerlijke kostwin-

ning begon, is louter aan de Amerikaansche atmosfeer toe te schrijven: de eene dollar wil den anderen voortbrengen, en hoe meer avontuur, hoe meer waaghalzerij daarbij te pas komt, des te grooter genot. De romantiek van 't geval sleepte me mee; de oude zeeschuimer in me was klaar wakker. Het was heerlijk, dit gewaagde spel. En intusschen deden op de Beurs de Rockefellers, de Morgans, de Carnegies niet te vergeten, hetzelfde.

Maar nu gebeurde het vreemdste.

Naast me, aan toestel 2, zat Mary Lynn, het mooie meisje met de bruine haren en de tragische oogen. Mary, die marconi-operator op een Californische kustvrachtboot was geweest, in San Francisco met Hannock had kennism gemaakt en hem gevolgd was naar Chicago, de arme, omdat ze meende dat ze van hem hield en geloofde wat hij vertelde van z'n school voor draadloze telegrafie. Maar daar zat ze nu, werd door Hannock getyranniseerd, en kon niet meer weg. Waar zou ze heen, zij, die onder de — dikwijls hooggeplaatste

— bezoekers van de speelvesting wel invloedrijke beschermers gevonden zou hebben, als ze dat gewild had (natuurlijk was zedaar te trotsch en te rein toe), maar die door de gretig toekijkende en belangstellend luisterende buitenwereld al voor haar heele leven gebrandmerkt was: 'n handlangster van Hannock! Hannock, die trouwens al haar wegen naging, haar, die zooveel van hem wist, bijna als een gevangene behandelde.

Totdat we, op 'n avond, een grooten slag deden. Zelfs Hannock, de ijskoude, ijzerharde, was zijn verstand kwijt. Het geld stroomde binnen, hij deelde er ons handenvol van uit, dronken van winzucht en van de champagne die hij, geheel onthouder, in die zonderlinge, duizelig makende oogenblikken met de anderen had meegenoten.

Ik denk wel dat ik dien avond meer geld in mijn zak heb gestoken dan Hannock me had toegedacht; althans, den volgenden morgen bevond ik me in het bezit van achtduizend dollar.

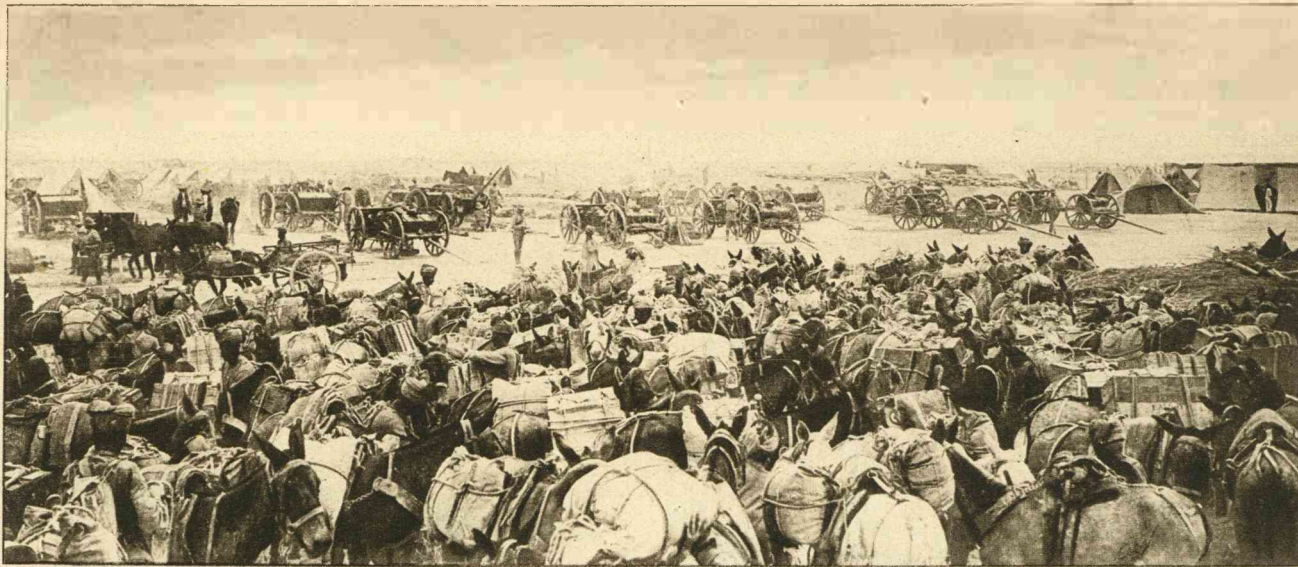
Nu moest het uit zijn. Het zou moeite kosten, maar ik wilde Mary vrij maken, met haar vluchten, haar trouwen — samen onze rust zoeken — vergeten!

Maar Hannock, sluwe, wreede slavenhandelaar die hij was, had zijn koelbloedigheid en zijn evenwicht na dien dronken avond spoedig en voor goed teruggevonden. Aan Mary werd een kamer aangewezen binnen de muren van zijn speelvesting, en de twee uren per dag die hij haar vrij gaf, mocht ze slechts onder geleide van een zijner vertrouwde satellieten uitgaan. Hij volgde al mijn gangen, en aan zijn wantrouwige oogen zag ik dat ik Mary's lot spoedig zou deelen.

Juist in die dagen had hij zich met een van de beruchtste New Yorker telegraaf-aftappers, Sheldon, geassocieerd tot een nieuwe onderneming, een zoo brutale zet dat al de vorige er bij in 't niet zouden zinken. Onze hulp was er onmisbaar bij; zijn plan vereischte bekwaame en kalme vaklieden. Een ganschen dag dwaalde hij argwanend om ons heen, met iets tijgerachtigs in zijn bewegingen, doelde in halve woorden op zijn nieuwe plannen, sprak van Sheldon, die spoedig komen zou.

Nu of nooit! Hij zond me uit om een microfoon van nieuwe vinding die we noodig hadden, en toen ik terugkwam had ik de politie van de komende dingen op de hoogte gebracht.

Dienzelfden avond deed de districts-attorney een inval, op Amerikaansche wijze: hij liet de gepantserde deuren met dynamiet springen. Wat er verder gebeurde, wat er van Hannock werd, en van Sheldon, die even vóór den inval binnengekomen was, maar zich nog niet aan ons vertoond had, dat alles hoorden we eerst later.

DE VELDTOCHT AAN DE PERZISCHE GOLF.

De aankomst van een Indisch convooi te Basra, aan den Euphrat. Op den achtergrond de Britsch-Indische artillerie.

We hadden onze vlucht goed voorbereid. Den volgenden dag waren we getrouwd, en een week later zaten we in Engeland. Waarom niet? In Amerika is het leven er een van snelle, plotselinge onverwachtheden; je leeft er met rukken en schokken.

II.

Die enkele dagen op de boot waren we gelukkig als kinderen. We hielden van elkaar, romantisch

VAN HET OOSTELIJKE OORLOGSTERREIN.

De Duitse generaal von Linsingen, de aanvoerder van het leger, dat de Russen in Galicië teruggedrongen heeft.

als de meest ouderwetsche roman-figuren. De nachtmerrie van 't verleden was geweken, het geld rammelde in onze zakken; we hadden de mooiste state-room op het bovendeck en reisden als vorsten. Wat zou eenvoudiger geweest zijn dan ergens samen een huisje te zoeken waar we ons nieuwe leven konden genieten, en naar werk uit te zien dat ons een eerlijk bestaan verschafte? Dom of lui waren we geen van beiden.

Maar wie, die gewoon is geweest tegen den ruwen stroom van het leven in de Nieuwe Wereld op te worstelen, kan zoo spoedig tot rust komen? Het avontuur zat ons beiden in 't bloed; we konden niet meer den zelfden weg gaan als iedereen, en althans voorloopig was er voor ons geen sprake van dat we als brave, ordelijke burgers een huishouden konden opzetten en ons een werkkring schepden.

Daarvoor zou ik nu een lange, diepzinnige verklaring kunnen zoeken, op zielkundigen ondergrond; maar ik wil eenvoudig weg mijn geschiedenis vertellen, de feiten neerschrijven. Ik noteer gebeurtenissen; ik zet geen roman in elkaar.

Schrik, angst, ellende, ontbering hadden we gekend; met opeengebeten tanden hadden we tegen ons noodlot gevochten. Nu wilden we nog slechts genot, en alles wat voor geld te koop was.

Een paar weken zaten we in Londen, reden in den mooiste auto die er te huren was naar de theaters, soupeerden tot laat in den nacht. Toen, opeens, als een vlucht, vluchtend voor onze eigen rusteloosheid, naar Aix-les-Bains, tot we de strompelende rheumatische niet langer konden aanzien; vandaar naar Karlsbad, te midden van Engelsch-Indische vorsten, studen-

ten uit Petersburg en Berlijn, ondernemende jonge hertoginnen uit Parijs, niet te ontcijferen vreemdelingen uit de verste en donkerste hoeken van den aardbol.

En het ergste was, dat we ons nergens alleen voelden, dat we rust en eenzaamheid zochten, maar ervan schrikten wanneer we ze gevonden hadden, en ons dan weer midden in 't gewoel stortten. Een oogenblik deed de koele berglucht van St. Moritz ons goed, maar ook daar achterhaalde ons de leegheid en de verlatenheid, die ten slotte misschien binnen in onszelf was, zich alleen nu en

dan verschool. We hadden nooit geleerd ons een doel te stellen dat eenigermate waard was nagestreefd te worden; we konden alleen van avontuur naar avontuur snellen.

De tijd ging voorbij, ons geld slonk, en onze roes was eerst geëindigd toen we in een morsig, klein Parijsch pension zaten, waar Mary haar stijfgeworden vingers zoolang op een oude piano oefende tot ze wat les kon geven aan burgerkinderen in de buurt, tegen vijftig centimes per uur. Ik liet naar achter met tachtig francs; met de rest kon ik juist naar Monte Carlo komen. Arme, dappere vrouw! Er was geen traan in haar oogen toen ik ging; ze glimlachte, en zei telkens: „ik sla me er wel door! Als je niet gauw terug komt, kom ik bij je!” Maar de rekening in 't pension liep naar de driehonderd francs, en de politie was al aan ons te pas geweest. Juweelen, ringen — niet een had Mary er over, en haar bonten mantel lag als onderpand in een gesloten koffer naast het bed van de pensionnoudster.

Maar ofschoon ik vermoeden kon dat het haar slecht ging, eerst later wist ik hoe hard ze 't had, want den enkelen brief, aien ik kreeg, wist ze opgewekt te stemmen, moedig schepsel dat ze was! En intusschen liep ik in Monte Carlo rond, hongerig, ellendig; de paar goudstukken waarmee ik, dwaas genoeg, mijn geluk had willen beproeven, waren met een greep van des croupiers vraatzuchtige hark uit mijn beurs verdwenen, en hoe ik 't twee, drie weken uithield als pakjesdrager, wegwijzer, schoenpoetser en kolensjouwer — ik begrijp 't zelf niet meer. Aan de kolen verdiende ik nog 't meest; dat was mijn rijke tijd. Maar de boot vertrok nadat ik twee dagen neus en longen met het zwarte kolenstof had gevuld, en ik moest naar iets anders uitzien. En intusschen loerde ik, speurde, luisterde, altijd en overal; van een geluid, een woord, een beweging ergens in mijn nabijheid kon mijn fortuin afhangen. Kansen zijn er overal; het komt er maar op aan ze te betrappen. Natuurlijk had ik kunnen beproeven een plaats als telegrafist te krijgen.

(Wordt vervolgd).

DE DUITSCH-OOSTENRIJKSCHE VERBROEDERING.

Deze bijzonder interessante foto, die genomen is tijdens den veldtocht in Galicië en waarop men (links) een Oostenrijkschen soldaat en (rechts) 'n Duitsehen hun maal ziet nuttigen, bewijst op typische wijze hoe nauw het onderling verband is, dat er op 't oogenblik tusschen het Duitse en Oostenrijksche leger bestaat.

VOOR DE SLACHTOFFERS.

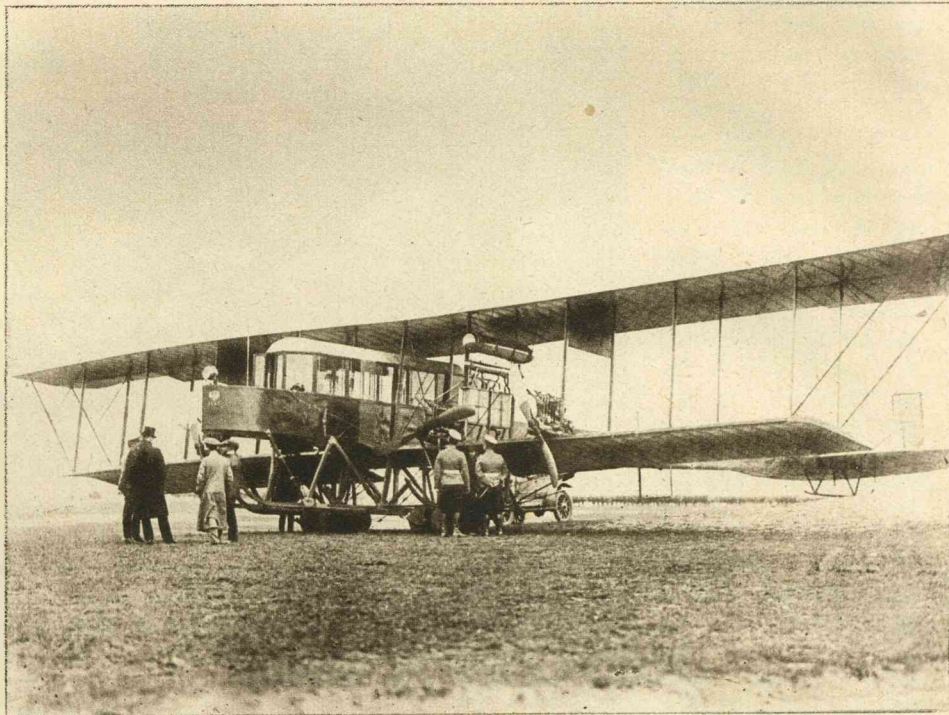
In Oostenrijk zijn hier en daar, op straat en ook in openbare gebouwen, helmen geplaatst, waarin men voor een klein bedrag een spijker slaan mag. De opbrengst komt ten goede van de invaliden. Dat deze wijze tot uitoefening van weldadigheid nogal instemming vindt bij het publiek, bewijzen de talrijke nagels die reeds in den hierboven afgebeelden helm geslagen zijn.

GEÏLLUSTREERD OORLOGSNIEUWS

TROEPENREVUE IN BOEKAREST.

Tot heden bewaarde Bulgarije nog zijn neutraliteit. Bij de onlangs door koning Ferdinand gehouden troepenrevue bleek evenwel, dat er met koortsachtige haast wordt gewerkt aan de uitbreiding der artillerie. Er waren verscheidene nieuwe 120 m.m. kanonnen aan 't leger toegevoegd.

EEN NIEUWE RUSSISCHE VLEGMACHINE.

Aan het Russische leger, dat volgens de laatste berichten nu ook weer wat grooteren toevoer van kanonnen en ammunitie heeft, zijn er voor de verkenningen een aantal vliegmachines toegevoegd van een geheel nieuw type. Aan de machines bevinden zich in plaats van één, 'n viertal propellers.

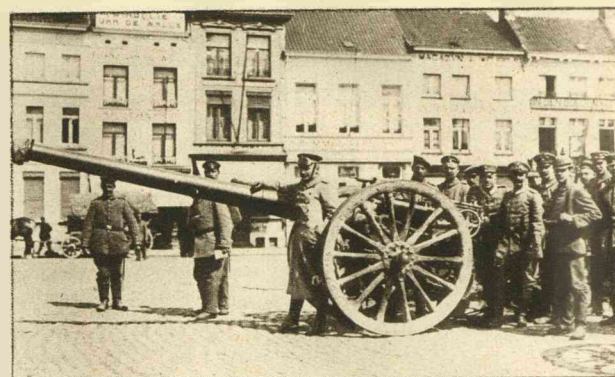
IN BEZET RUSSISCH-POLEN.

Duitse legerauto's in een straat van Grajewo (nabij Augustowo).

ZIJN STERVENSUUR?

Een Belgische Roode-Kruisdokter wacht, na een zwaargewonden Belgischen soldaat in de loopgraven voorloopig verbonden te hebben, op de komst van een ambulance, waarmede de ongelukkige naar het hospitaal kan worden vervoerd zoo dit tenminste nog noodig mocht blijken.

DE STRIJD IN VLAANDEREN.

Een Engelsch kanon, dat den Duitschers bij een aanval in Vlaanderen in handen gevallen is.

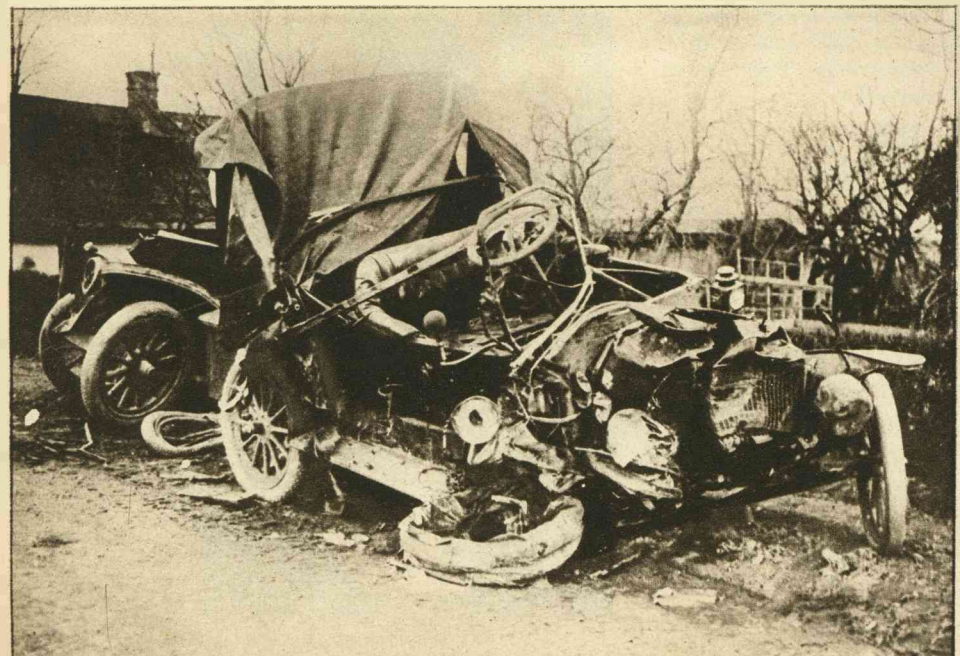
„LIEBESGABEN“.

Aankomst van een trein met „Liebesgaben“ aan het station van Grajewo.

GEVALLENEN.

Russische gesneuvelden in Galicië worden voor het vinden van herkenningsteekenen gefouilleerd.

VERONGELUKTE MODERNE STRIJDWAGENS.

Oostenrijksche verongelukte automobielen, die als totaal onbruikbaar maar langs den weg zijn gezet.

VERSCHTE TROEPEN IN BELGIË EN NOORD-FRANKRIJK.

Achter het front worden de Duitse soldaten geregeld geoefend, ten einde zoo spoedig mogelijk naar het front te kunnen vertrekken.

ONZE NIEUWE PREMIE.

EERSTE SERIE:

HET GEDENKBOEK VAN DEN OORLOG VOOR DE JEUGD.

AAN DE JONGENS EN MEISJES DIE „PANORAMA” LEZEN.

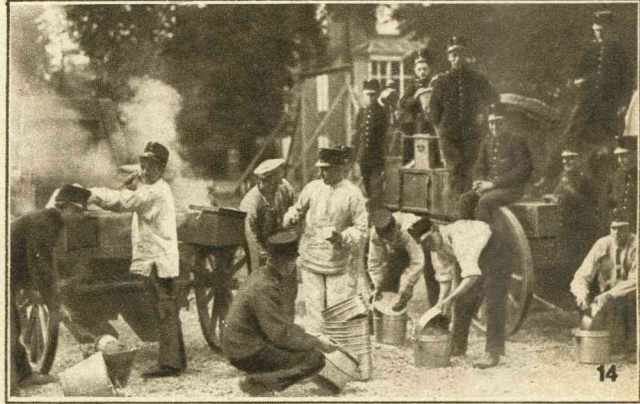
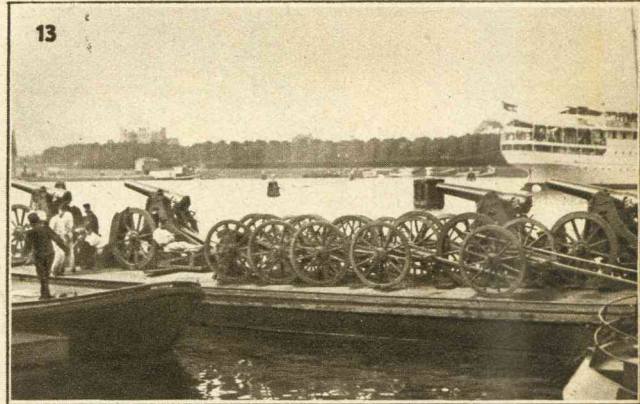
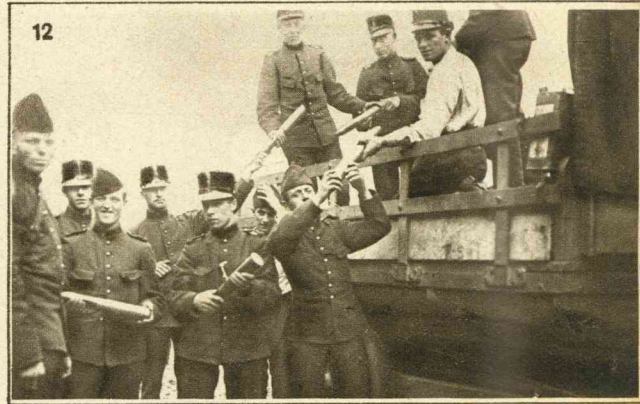
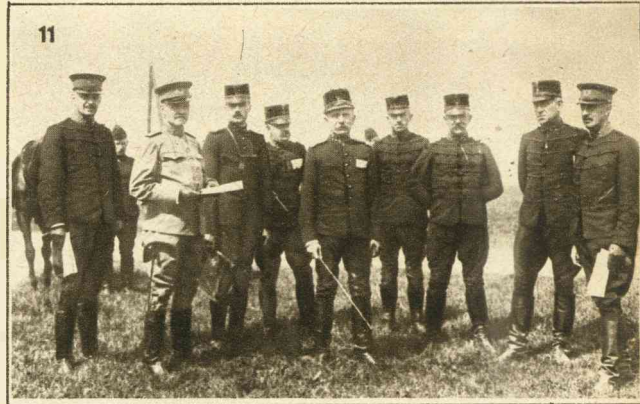
De vele jongens en meisjes die „Panorama” lezen, hebben ons dikwijls gevraagd, waarom wij zooveel Premies voor de ouderen beschikbaar stelden en ook niet eens wat voor de jeugd bedachten. Ziehier nu het bewijs dat wij hen niet vergeten!

Op deze bladzijde vindt ge vijftien prentjes van den grooten oorlog, de eersten van een reeks van meer dan honderd stuks, die te zamen op zes zulke bladzijden verschijnen zullen. De abonne's op „Panorama” krijgen al deze plaatjes van ons **cadeau**, maar ge moet ze goed bewaren, want we kunnen ze **slechts éénmaal voor niets**, geven; elk volgend stel kost zes maal

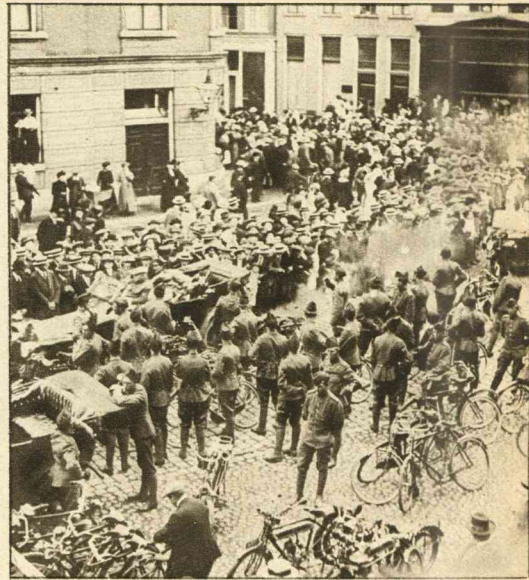
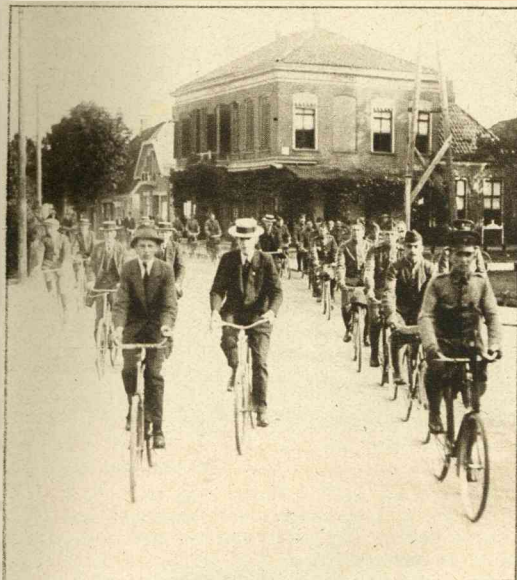
vijf, dat is **dertig cents**, terwijl niet-geabonneerden de verzameling slechts tegen betaling van **zeftig cents** kunnen krijgen. (Afzonderlijke vellen kunnen wij niet leveren).

Wat er nu met die plaatjes gebeuren moet? Daarvan zullen we u een volgenden keer vertellen. Denk er maar vast eens over wat een mooi figuur ze zullen maken in een prachtig Album, waarvoor de bekende kinderschrijver Johan Been een inleiding heeft geschreven, en waarin de geschiedenis van den oorlog onderhoudend wordt verteld.

Wordt ge al nieuwsgierig? Dat wilden wij juist hebben!

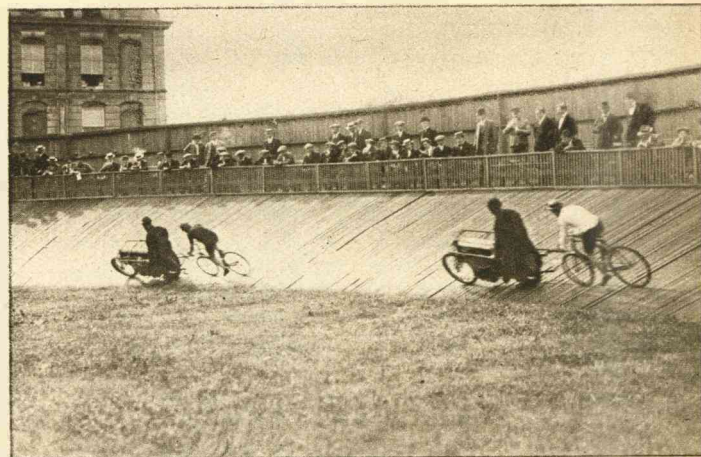
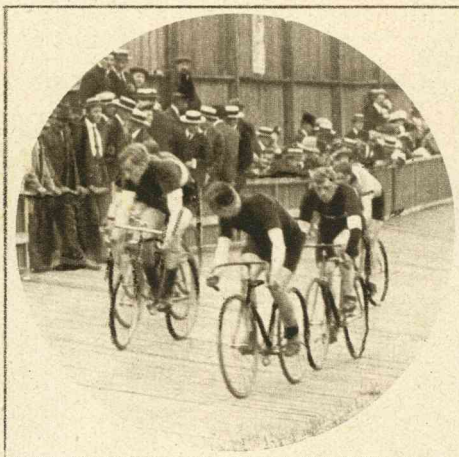
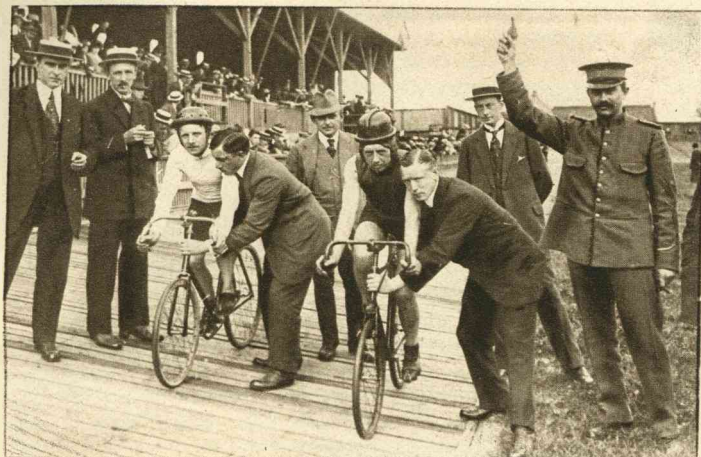

HET SPORT-PANORAMA

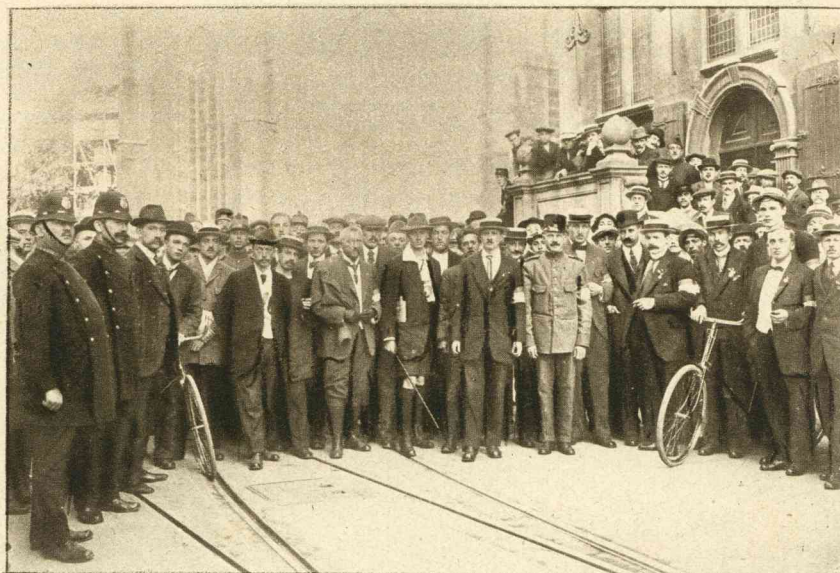
DE 12 UREN-RIT VANUIT GRONINGEN.

Zondag 27 Juni heeft men van Groningen uit een 12 uren-rit per rijwiel gehouden, waaraan ruim 150 personen deelnamen, waaronder leden van de Vrijwillige Rijwielbrigade te Groningen en een aantal huzaren uit Doetinchem. De tocht begon heel vroeg: om half zes moesten de deelnemers aanwezig zijn om den ruim 200 K.M. langen rit te beginnen. Met de rusttijden mede, duurde de tocht 13 uur. Slechts 8 deelnemers gaven het op. Wij geven hierboven links: de huzaren uit Doetinchem met luit. Colthoff onderweg. Midden: v. l. n. r. de heeren A. Strüder, Vicevoorz. Gr. Rennerclub; H. Muda, Consul Ned. Wielerbond; Luit. Colthoff; Luit. Wigeri van Edema; L. Brommet Secr. Gr. Rennerclub; P. T. de Jong, Leiden, 1e. Secr. Ned. Wielerbond. Op den voorgrond de krans, die aan Luit. Colthoff en zijn manschappen is aangeboden. Rechts: de aankomst te Groningen. (foto's Kramer).

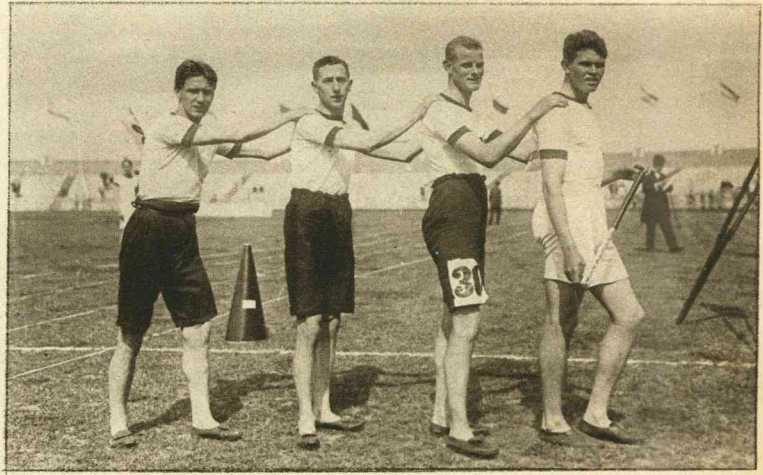
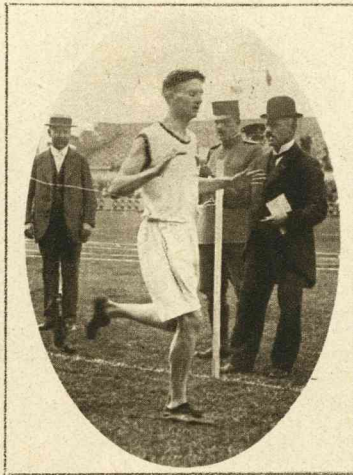
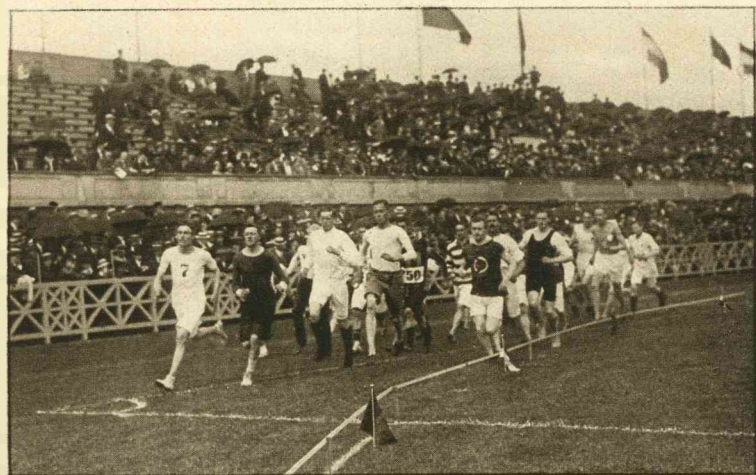
DE OPENING VAN DE AMSTERDAMSCH E WIELERBAAN.

Na een sluiting van bijna 2 maanden heeft B. en W. na verschillende herstellingen toestemming gegeven de Amsterdamsche Wielerbaan nog dit jaar te exploiteeren, zoodat Zondag 27 Juni de openingswedstrijden gehouden konden worden. Jammer genoeg was de opkomst en de houding van het publiek nu juist niet van dien aard, dat uit een sportief oogpunt van een goed geslaagden dag kan worden gesproken. Hierboven links: De Start van de ontmoeting over 75 K.M. in 3 manshes tusschen v. d. Stuyft (links) en Jan van Gent (rechts). Midden: Wedstrijd voor onafhankelijken en profs over 5 K.M. Rechts: Een typisch kijkje op de baan.

DE WANDELWEDSTRIJD 'S-GRAVENHAGE-AMSTERDAM.

De op Zondag 27 Juni gehouden wandelwedstrijd 's-Gravenhage-Amsterdam, een afstand van 60 K.M. was zeker voor sportliefhebbers de clou en het glanspunt van den dag. Een schitterende uitslag bekroonde de onderneming: van de 262 deelnemers, die den tocht begonnen, passeerden er 241 voor 6 uur de contrôle. Een zeer bevredigend resultaat dus! Links: Een 14-jarig jongmenschen en de 82-jarige veteraan, de heer W. van den Bor, die beiden den tocht schitterend volbrachten. Midden links: De start om 6 uur 's morgens aan de Groenmarkt te 's-Gravenhage; rechts op de foto het gezamenlijk comité en de jury. Midden rechts: van Tongeren, die het eerst in het Stadion aankwam. Hij legde den tocht in 6 uur 57 minuten af. Rechts: Korporaal v. d. Hurté, de eerst-aangekomen militair.

HET SPORTFEEST IN HET STADION.

Onder begunstiging van prachtig zomerweer is er Zondag 27 Juni een sportfeest in het Stadion te Amsterdam gehouden, waarvoor de belangstelling van het publiek nu wel niet „schitterend,” maar toch in ieder geval bevredigend was. Het was intusschen een dag van groot sportief genot voor de toeschouwers en het bekende spreekwoord van de afwezigen die ongelijk hebben, kan ook ditmaal worden toegepast. Wij geven hierboven enkele foto's van de verschillende wedstrijden, die vlot van stapel liepen. Links: Start van den wedstrijd 1609 M. hardloopen. 1ste M. G. van Riel. Midden: v. Riel passeert als eerste de eindstreep in den wedstrijd 1609 M. hardloopen. Rechts: de winnende ploeg van den estafette-loop.

VERGADERING VAN DE MAATSCHAPPIJ VAN NIJVERHEID.

In het Park Tivoli te Utrecht is de vorige week de 138e jaarlijksche algemeene vergadering gehouden van de Maatschappij van Nijverheid. In zijn welkomstwoord memoreerde de heer J. van Hasselt, voorzitter der Maatschappij, de paniek die bij het uitbreken van den oorlog ontstond, een paniek, die de ernstigste gevolgen had kunnen hebben. Zij, zeide spreker, die b.v. getuige zijn geweest van den „run“ op de banken en van de bestorming van de winkels van eetwaren, kunnen zich eenigermate voorstellen, hoe toenmaals de stemming was. Spr. bracht voorts hulde aan H.M. de Koningin en de Regeering en ging uitvoerig de oprichting en den werkring van het Kon. Nat. Steuncomité na, en besprak verschillende maatregelen, door de regeering genomen, o.m. de kwestie van de zilverbons.

'N MODEL-ECHTGENOOT

— DOOR PIET VERSCHUUR —

De jonge mevrouw De Graaff was verdrietig gestemd. Haar verdriet was niet erg groot, het was eigenlijk geen verdriet, veeleer melancholie, teleurstelling, die een enthousiast jongmensch ondervindt, als hem zijn illusies ontnomen worden.

Het was onjuist te beweren dat ze zich met een zeker welgevallen aan haar klein verdriet overgaf, hoewel erkend moet worden, dat het bewustzijn een charmante lieve jonge vrouw te zijn (zij kon niet helpen dat ze zich hiervan bewust was, want tien procent van haar huwelijkscadeaux had uit spiegels bestaan), die onder tal van kwellende zorgen gebukt ging, wel voldoende was, om medelijden met zichzelf te gevoelen.

Gelukkig had ze een hartsvriendin, die in Amsterdam woonde (ze woonde zelf te Hilversum) aan wie ze op geurig luxepost met haar monogram in den hoek, al de gekreukte en verdorde rozeblaadjes beschreef, die op haar acht maanden langen huwelijksweg gevallen waren.

„Lieve,” schreef ze op een achtermiddag, toen haar „verloren illusies,” haar meer drukten dan anders, „hartelijk dank voor je laatsten lieven brief. Je zegt dat je door de regels heen gelezen hebt, dat ik niet volkomen gelukkig ben. Wel, lieve, tot zekere hoogte, — maar een heel kleine „hoogte — heb je gelijk.

„Ik ben verdrietig, ontgoocheld, omdat alle poëzie tussen Paul en mij verdwenen is en er niets is overgebleven, dan het koude prozaïsche gezond verstand.

„Hoewel we pas acht maanden getrouwd zijn, is mijn man aan me gewend geraakt; hij behandelt me of ik zijn zuster ben. Hij veronachtzaamt me. Is er iets treuriger dan veronachtzaamd te worden door den man dien men liefheeft?

„Hij kust me als hij 's morgens heen gaat en als hij 's avonds thuis komt. Maar het is een kus uit gewoonte, niets meer. Hij belt me geen enkelen keer meer op, om me eens te vragen of „ik hem „nog liefheb” of „wat „ik zou doen als hij „stierf,” zooals hij dat „gewoon was te doen „gedurende de eerste „weken na onze huwelijksreis, hij brengt „geen enkelen keer „meer bloemen mee „en kort geleden kocht „hij nog de geheele „mand leeg van een „bloemenmeisje op 't „Damrak. Hij doet de „papegaai niet meer „na en kruipt niet „meer wegin 'n hoekje „om dan op eens op „mij af te springen, en „speelt geen halma „meer met mij.

„Alles is gedaan: „bloemen, papegaai, „spelen, telefoongesprekken, voetballen „met de poes, Halma, „wat we elken avond „deden en andere dol, „ligheden, die 't leven „zoo heerlijk maken; „en er blijft thans „niets anders over dan „akelige dingen als „het huishouden, be- „lastingen, voeding,

„cheques en een praatje over het weer. Ik weet wel dat dit „alles erg dwaas klinkt, maar jij, een vrouw, zult begrijpen „welke zoete heerlijkheid ik thans mis.

„Ik kan niet gelooven dat mijn jongen opgehouden heeft „mij te beminnen. O, neen, neen, dat kan niet waar wezen. „Maar het is zoo verdrietig dat hij heeft vergeten hoe mij lief „te hebben.

„In de eerste drie maanden van ons huwelijk las hij niets an-

A. W. MIRANDOLLE. † A. SCHREUTELKAMP.
Voor eenige dagen overleed te Amsterdam de heer A. W. MIRANDOLLE, oprichter van het huis Mirandolle, Voûte en Cie. De overledene was een algemeen bekend en geacht ingezetene der hoofdstad. — 18 Juni herdacht de heer A. SCHREUTELKAMP den dag, dat hij 50 jaar geleden bij de firma Hoogewerff, Chabot en Visser te Rotterdam, als jongen van 15 jaar in dienst trad. Sedert is hij bij de firma opgeklommen tot pakhuysbaas. Van verschillende zijden mocht de jubilaris, die zoowel bij meerderen als minderen zeer geacht en gezien is, talrijke bewijzen van sympathie ontvangen.

„ders dan heel vluchtig een enkele krant, maar tegenwoordig „brengt hij heele pakken lectuur mee en zit hij den ganschen „avond met zijn sigaar achter zoo'n vervelende novelle.

„'t Is eenvoudig schande!

„Nu, lieve, ik zal je niet langer met mijn klachten lastig „vallen, maar zie met verlangen eenig troostend antwoord te „gemoet als je ten minste tijd hebt te schrijven aan je „liefhebbende maar bedroefde Nita.”

Ze sloot den brief in een enveloppe en frankeerde hem; toen niets meer te doen hebbende (het gebeurde zoo zelden dat ze iets te doen had, en dat was jammer!) deed ze haar mantel aan, zette haar daarbij passend smaakvol hoedje op en verliet haar woning om het epistel eigenhandig op de post te doen.

Vijf minuten later lag de geurige klaagbrief op den bodem van de brievenbus en keerde mevrouw De Graaff huiswaarts om geheel alleen halma te spelen.

Een week later, toen de heer De Graaff zijn jonge vrouw bij het vertrek naar de stad den kus „uit gewoonte” gegeven had, en reeds het tuinhok bereikt had, waar met sierlijke gouden letters de naam „Lustoord” op geschilderd stond, kwam hij haastig in huis terug en vroeg aan zijn vrouw die in de hal stond:

„Zijn er nog nieuwe boeken gekomen?”

„Ja, gisteravond,” was het antwoord op korzeligen toon gegeven.

„Prachtig,” antwoordde Paul, onbewust van de verdrietige stemming zijner vrouw. „Ik moet vanmiddag op kantoor blijven, omdat de oude Stentsler mij bezoeken wil. Ik neem dus maar een boek mee om zoolang den tijd te verdrijven.”

Hij nam een dik boekje in rood linnen gebonden en vol grappige illustraties.

„Mathilde Reiling heeft dit gelezen,” merkte zijn vrouw op, „en zegt dat het een vervelend boek is.”

„'t Is humor, lieve, alles humor! En er is geen vrouw in de wereld, die waren humor begrijpt; zelfs niet de hooggeschatte mevrouw Reiling,” antwoordde Paul met een anderen kus „uit gewoonte” en verliet met haastigen stap villa „Lustoord” om den trein van 9.46 naar Amsterdam nog te kunnen pakken.

Nadat mevrouw De Graaff met de keukenmeid had geconfereerd, de linnenmeid een ernstig standje had gegeven voor een klein vergrijp dat verstandiger geweest was te negeeren; nadat ze de bloemen ververscht had, haar hoedenvoorraad had nagezien en tot de conclusie gekomen was, dat ze een nieuwen dringend noodig had; nadat ze in de courant de verschillende geboorten, huwelijken en sterfgevallen had be-

studeerd, was ze eindelijk besloten zich te gaan kleeden om een wandeling te doen, toen opeens de telefoon klonk.

„R-r-r-ring!”

„Laat maar, Klaartje,” zei ze tot het kamermeisje, „ik zal wel luisteren; het zal mevrouw Mirande wel wezen.”

„Hallo!” zei ze. „Wie is daar!”

„Ik ben 't!” klonk haar in 't oor.

„Wie is ik? Wat zegt u? Hall? Hall?”

„Neen, neen! Ik, Paul!”

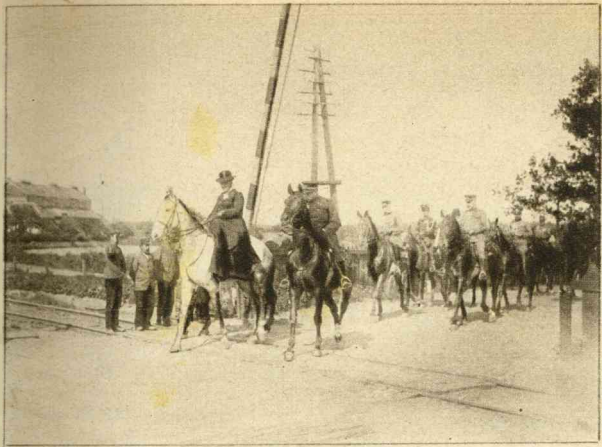
Paul! Paul riep haar aan de telefoon, na een stilzwijgen van vijf maanden, slechts een paar maal onderbroken, eens door een boodschap, een korte mededeeling dat hij later thuis kwam en een andere maal om haar te herinneren aan de Chateaubriandsaus „Ja, wat wil je?”

„Willen? E... ik wil niets, lieveling! Ik

BOND VOOR VROUWENKIESRECHT.

Op 26 Juni hield de Bond voor Vrouwenkiesrecht een druk bezochte vergadering op Duin- en Kruidberg, het bekende landgoed van den heer J. T. Cremer te Santpoort, daartoe welwillend afgestaan aan het hoofdbestuur van den Bond. De vergadering, waarvan wij hierboven een foto geven, was zeer geanimeerd.

INSPECTIETOCHT VAN H.M. DE KONINGIN.

Bovenstaande interessante foto van H.M. de Koningin werd door een onzer correspondenten genomen tijdens Haar inspectietocht, eenigen tijd geleden in Noord-Brabant gehouden.

wou alleen weten... e... hoe je 't maakt en... en... je vragen of je me nog liefhebt?"

Als de telefoon deze laatste woorden knetterde in het rose oortje van de jonge mevrouw had deze wel kunnen opspringen van vreugde.

Na acht maanden toonde Paul op het onverwachts dat hij haar nog steeds even lief had.

„Natuurlijk, heb ik je lief, Paul!"

„Dat is goed, schat! Ik... ik kon niet goed werken, voordat ik dit wist. Nou, tot vanmiddag, ik kom vroeg thuis. Enne... na het diner, zullen we weer wat halma spelen."

Nita liet den hoorn vallen en zonk in 'n stoel neer, zichzelf afvragende wat dit alles beteekende.

Drie duidelijke kussen en... en... na het diner halma.

Misschien was het slechts een plotselinge opwelling van hem geweest en zou Paul weer even nonchalant zijn als hij thuiskwam.

Ze moest zichzelf nu niet al te blij maken! Dat gaf maar teleurstelling.

Zichzelf suggereerende dat haar verwachting op niets zou uitloopen, wist ze een bewonderenswaardige kalmte en onverschilligheid voor te wenden, toen haar man thuis kwam.

Doch, neen, het was geen opwelling van het oogenblik geweest! De telefonische toewijding werd gevolgd door een bundel bloemen aan het Centraalstation gekocht en door een langen welkomstkus.

En terwijl ze in zijn armen lag, vroeg ze zichzelf af of ze niet het slachtoffer was van een lieven droom.

Maar neen, 't was geen droom, 't was werkelijkheid, heerlijke werkelijkheid. Hoe kon ze zoo dwaas denken, de sterke armen, die haar als een paar boeien omvat hielden, de bruine snor die haar wang beroerde, de geur der jasmijn die haar aan haar bruidsdagen herinnerde, hadden niets onwerkelijks.

„Waar is Mies?" vroeg Paul, toen hij de eetkamer binnentrad.

Goede hemel! Hij vroeg naar het kleine poesje, dat sedert het voor het laatst zijn opmerkzaamheid trok, tot een jonge kat gegroeid was.

„Hier is ze, lieve!" antwoordde mevrouw, poes onmedoogend in haar rust storende, door haar uit haar fraai mandje te nemen, waarin zij zoo zelfgenoegzaam te dommelen lag.

Paul bleef even staan en keek, met welgevallen naar het charmante jonge vrouwtje met het gouden haar, gekleed in een smaakvol blauwzijden kostuum, dat haar slanken vorm voordeel deed uitkomen en naar het jonge poesje dat ze tegen haar rechterwang gedrukt hield.

Het was een liefelijk tafereeltje, dat moest de meester van „Lustoord" in stilte erkennen.

„I-ik heb een nieuwen bal voor haar meegebracht; ze is den ander immers kwijt," zei hij en het scheen wel alsof er een smeekende klank in zijn stem was.

Nita aanschouwde met blijde verbazing hoe de groote man en de kleine kat om het hardst aan het spelen waren

met den pas meegebrachten bal; en Mies? — wel de zwarte Mies werd weer jong opnieuw en maakte de allergekste capriolen.

Het was evenals maanden geleden en toen zij na het diner tegenover elkander zaten en elkander bekampten in een partijtje halma tegen een cent per spel (die Nita echter nooit betaalde als ze verloor!), toen scheen het dat de wittebroods-weken weer waren teruggekeerd.

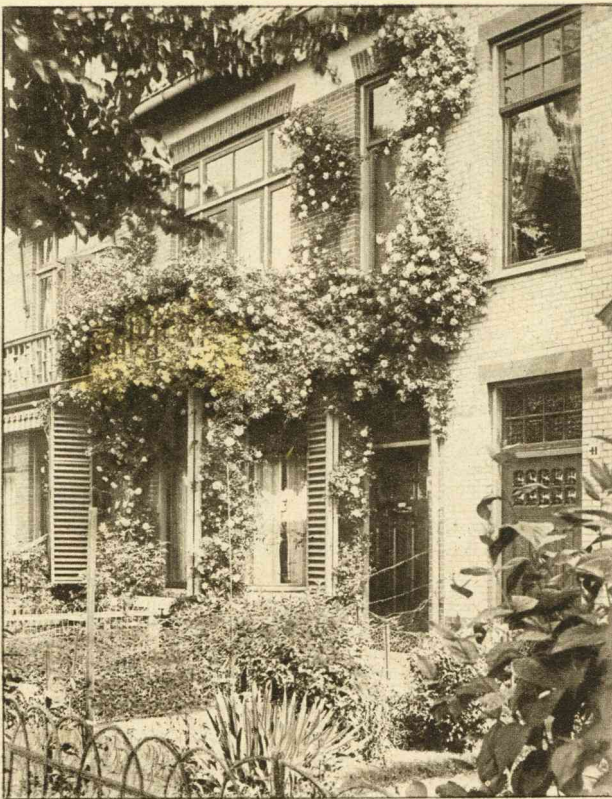
Wat was evenwel de oorzaak van deze plotselinge verblijdende metamorphose?

Een dozijn malen herhaalde het jonge mevrouwtje die vraag bij zichzelf, en toen den volgenden morgen Paul haar hartelijk kuste, niet met zoo'n enkelen koelen kus uit gewoonte; neen, haar kuste evenals vroeger en toen haastig heenliep om den trein van 9.46 nog te kunnen halen, en mevrouw zich deze vraag opnieuw stelde, kwam opeens in haar geest het ontstellende antwoord: Mathilde Reiling!

Ja, Mathilde had de zaken in 't reine willen brengen en had aan Paul den inhoud van haar schrijven meegedeeld. Natuurlijk, zoo was het gegaan!

O, hoe durfde, zij, — hoe durfde ze zó iets te doen? Als dat waar was, dan, dan zou zij (Nita) niets meer met haar (Mathilde) te maken willen hebben, en ze zou vluchten ergens heen waar hij (Paul) haar (Nita) niet vinden kon, nooit meer.

Ze wilde geen man hebben, die haar het hof maakte door de telefoon en bloemen gaf en met de poes speelde en met haar als hij er niets van meende.

ROZENWEEDE.

Een onzer correspondenten zond ons bovenstaande, zeker fraaie foto, van een bijzonder zeldzame klimroos voor een villa aan de Kleverlaan in de gemeente Bloemendaal. Als bijzonderheid werd ons nog medegedeeld, dat in den ganschen omtrek geen tweede exemplaar zoo te vinden is, hetgeen wij gaarne willen gelooven.

Neen hoor, zij niet!

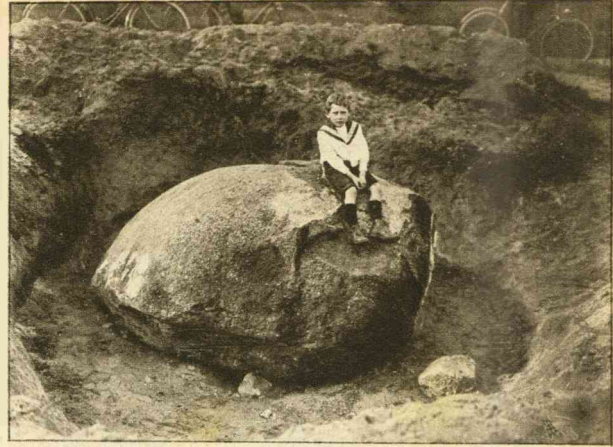
Zij kon best voor zichzelf zorgen zonder hulp van anderen. Ze moest Mathilde spreken, dadelijk — dadelijk!

Wanneer ging er een trein naar Amsterdam?

Waar was het spoorboekje? Ah, daar lag het onder „De Gracieuse". Even zien: Alkmaar — Almelo — Amersfoort... eindelijk, Amsterdam 12.2. Prachtig, dan had ze nog „plenty" tijd.

Eenmaal besloten de leeuwin in haar hol, in casu Mathilde in haar woning te Amsterdam op te zoeken, verzamelde mevrouw Nita al haar moed en haastte zich, zoo spoedig mogelijk aan haar voornemen gevolg te geven.

„O, lieve, hoe schattig van je om me eens onverwachts

EEN REUZEN-KEI.

De beroemde Amersfoortsche kei en de bekende Vuursche kei hebben hun meester gevonden in een dezer dagen nabij de Crailoosche brug bij Hilversum losgegraven kei van zeer groote afmeting. De grootste omvang van den steen is circa 7 meter.

te komen overvallen," riep mevrouw Reiling uit, terwijl ze haar vriendin met uitgestrekte armen te gemoet ging.

„Wacht even, Mathilde," zei mevrouw De Graaff, haar vriendin afwerende. „De... kwestie is... ik wou je wat vragen voor ik je... geef. Heb... je Paul kort geleden gezien?" — „Ja...? Wel, neen!"

„Heb je met hem gecorrespondeerd of je op een of andere wijze met hem in verbinding gesteld?"

„Maar, mijn lieve kind, ben je buiten je zinnen?"

„Bemoei je nu maar niet met mijn zinnen, maar geef mij klaar en duidelijk antwoord op mijn vragen. Kun je me zeggen..."

„Ik kan je zeggen, en ik kan je mijn woord van eer geven, dat ik noch geschreven, noch gesproken, noch direct of indirect op eenige wijze in verbinding heb gestaan met je man zonder jouw voorkennis en gedurende mijn geheele leven. Is dat voldoende?"

O, natuurlijk! Hoe kon het anders, waar volkomen oprecht en onschuld uit mevrouw Reiling's trouwe bruine oogen scheen.

De terugkeer van echtgenoot-minnaar was dus volkomen natuurlijk en spontaan geweest.

Het was niet het gevolg van de bemiddeling eener „lieve vriendin," die zich beijverd had „de zaken recht te zetten"; integendeel, het was een herleving geweest van de heerlijke wittebroodsweken.

„O, lieve, ik... ik ben zoo gelukkig!" murmelde mevrouw Nita, terwijl twee dwaze traantjes haar blauwe oogen ontsnapten.

„Ja, Nita, ik wist wel, dat alles terecht zou komen," antwoordde Mathilde, terwijl ze haar arm om den hals harer vriendin sloeg.

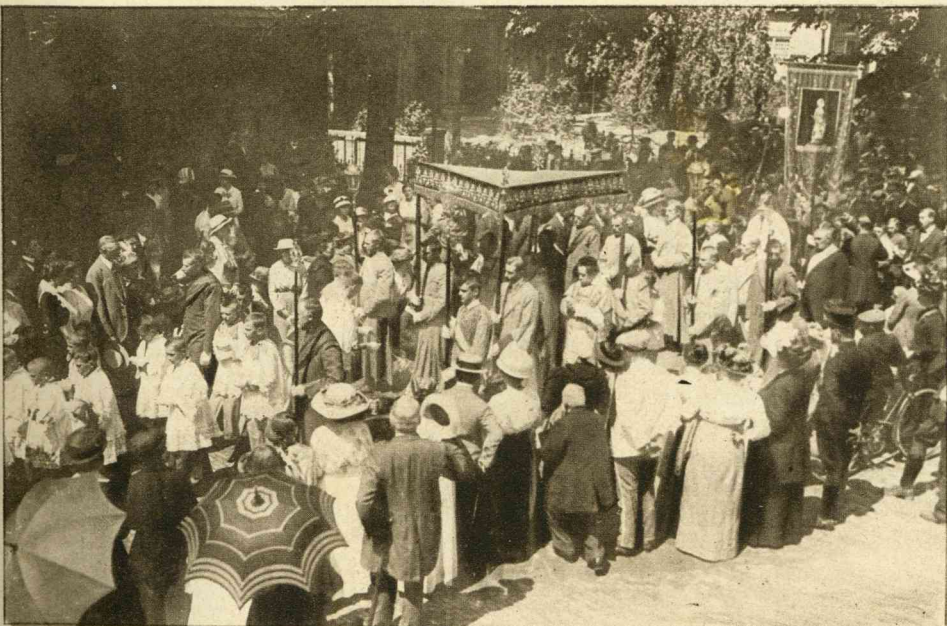
En toen kusten ze elkander, natuurlijk; en dronken thee, natuurlijk, en alles was weer in orde!

* *

Het was maar goed dat mevrouw Nita nimmer de waarheid vernam, ofschoon deze waarheid aan de zaak niets afdeed, gezien het resultaat. Het was een opeenvolging van „als".

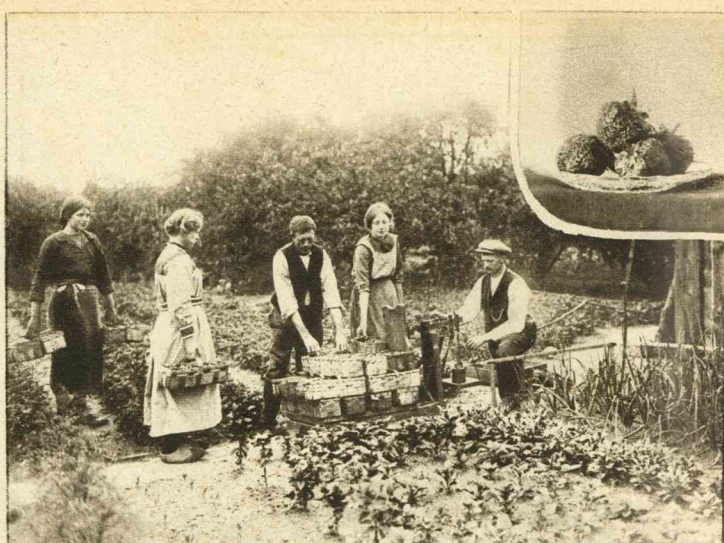
Als mevrouw Reiling het boek niet in de wekelijksche portefeuille had gesloten, en als ze Nita's brief niet als bladwijzer gebezigd had op blz. 101; als ze het boek niet te vervelend gevonden had om het uit te lezen, en daardoor den brief er in had laten liggen, als het boek niet onmiddellijk door den boekhandelaar aan de familie De Graaff was gezonden, als de heer De Graaff op blz. 101 geen brief gevonden (en natuurlijk gelezen had), een brief beginnende met „lieve" en geschreven in het handschrift van zijn vrouw, als hij (zijnde iemand met gezond verstand) niet begrepen had welk een goeden wenk het toeval hem in handen speelde en als hij niet ten volle overtuigd was geworden dat hij „het liefste vrouwtje ter wereld beestachtig behandeld had," dan — zou Mies nooit een nieuwen bal en het bloemenmeisje op het Damrak een nieuwen klant gekregen hebben.

Het was slechts een wenk geweest, niets meer, dien Paul noodig had, om zijn geluk opnieuw te consolideeren. En dat is wat vele echtgenooten noodig hebben: een enkelen wenk!

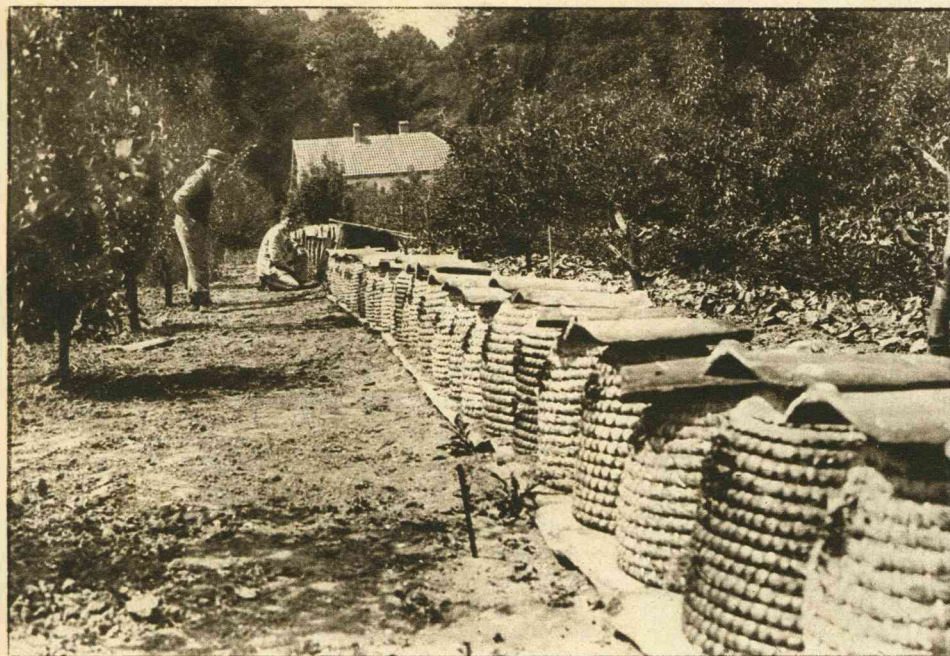
DE PROCESSIE TE LAREN.

Ter gelegenheid van den St.-Jansdag op 24 Juni is er te Laren de gewone jaarlijksche processie gehouden ter herdenking van de afgestorven zielen. Vanaf de kerk, waar de stoet afgaat, wordt een rondgang door de gemeente gemaakt, waarna de processie op het kerkhof ontbonden wordt.

SMAKELIJK ETEN!

De aardbeiencampagne is op 't oogenblik in vollen gang. Talrijke rappe handen vinden thans een goedloonde bezigheid in het plukken, sorteren, verzenden enz. van deze bijzonder smakelijke vruchten. Wij geven hierboven enkele interessante foto's van dit thans zoo bloeiende bedrijf, genomen in de omgeving van Beverwijk. Links: het plukken der vruchten; midden: even poseeren voor den fotograaf; rechts: het wegen.

DE BIJENTEELT.

Omstreeks dezen tijd van 't jaar verschijnen er in de geïllustreerde pers de foto's met de gemaskerde mannen, die hun gelaat beschermen tegen eventuele bijenaanvallen. Ook dit jaar ontvingen wij wederom een heel aardige serie. Daar wij evenwel in vorige jaren reeds zeer interessante foto's van de bijenteelt hebben gebracht, meenen wij voor ditmaal met bovenstaande foto van een stand op de markt te Breukelen te kunnen volstaan.

EEN ERNSTIG ONGELUK.

Bij het café-restaurant „t'Oude Kalfje" te Amsterdam is er de vorige week een ernstig motorongeluk gebeurd waarbij 5 personen in het water geraakten. Gelukkigwijze konden allen gered worden, doordat het ongeluk juist bij den aanlegsteiger gebeurde en vandaar af den drenkelingen de reddende hand kon worden toegestoken. (foto Wilpe).

Een kwestie van „huishoudelijken" aard

Lezeressen en lezers, sla dit niet over. Het zal Uw genoegen verhoogen en de waarde van het Panorama-bezit doen stijgen

Sinds begin Augustus van 't vorige jaar ('t is onbegrijpelijk hoe de tijd vliegt), verschijnt ons Blad twee maal per week in plaats van één keer, zooals het voor dien deed.

Het was een heel ernstige conferentie, waarop wij tot dit besluit kwamen. Den dag nadien, waarop onze mobilisatie zoo schitterend tot stand kwam, moesten ook wij besluiten hoe wij onze krachten het beste naar het front konden brengen.

En wij verzekeren U, dat het geen gemakkelijke onderneming was. De tijden waren zóó onzeker als iets. Wat zou er in ons land gebeuren? Iedereen scheen het hoofd kwijt.

Alleen kalmte kon ons redden. En wij bleven kalm. Gelukkig! Onze redeneering ging van dezen grondslag uit:

Als daar straks de oorlog in zijn volle kracht gaat woeden, zal iedereen vol nieuwsbegeerte zijn. De dagbladen zullen in extra edities de telegrammen publiceeren. Wat slechts gedeeltelijk den nieuwsdorst kan lesschen. Want wij, verwerde twintigste-euwers, zijn niet tevreden met „lezen" alléén, wij willen „zien".

Van alle kanten zullen de oorlogsfoto's komen, zoo redeneerden wij, en wat vandaag nieuw is, dat is morgen al weer oud.

Dus niet ééns per week met onze geïllustreerde kroniek der wereldgebeurtenissen (want dat was en is Panorama steeds), maar twee maal. De zestien pagina's van ons blad verdeeld in twee maal acht. Niet duurder worden, niet minder geven. Integendeel, steeds **beter** zonder prijsverhoging. Wij kunnen doen, wat anderen niet vermogen, zoo overlegden wij verder. Het door ons toegepaste procédé, de rotogravure, met zijn vlugge werkwijze, zijn snelloopende rotatiepersen van groot formaat, het is in staat tot zulk een krachtproef.

Vooruit dus maar met kloeken moed, het stuk gewaagd.

Zoo was ons besluit dien derden Augustusdag.

En wij hebben er geen spijt van gehad, en onze lezers en de velen, die toen nog buiten onzen lezerskring stonden evenmin.

Van alle kanten kregen wij daarvan de bewijzen. Met duizenden kwamen de nieuwe abonné's binnen en de verkoop op de straten, toonde geen minder levendig beeld.

Panorama, het eenige Nederlandsche blad dat twee maal per week verschijnt, bleek opnieuw een groot succes.

Wij hebben er hard voor moeten werken, dat kunt ge begrijpen, want we moesten het allernieuwste, het allereerste brengen.

Wij deden het ook en wat meer zegt, wij doen het nog.

Onze eigen fotografen en onze vele correspondenten hielpen onze redactie, dat zij dankbaar erkend, op schitterende wijze.

Het waren spannende dagen en nachten. Zeker in den aanvang toen de gebeurtenissen elkander in onverwachte snelheid opvolgden. En wie Panorama vanaf dien 7den Augustus ontving en bewaarde, die bezit een grond voor een geïllustreerd geschiedboek van den oorlog, zooals men er zich geen beter denken kan.

Doch zooals alles had het voordeel ook zijn na-deelen.

De zoo prettige 16 pagina's dikke Panorama-nos. van weleer, die in hun omslag van 4 pagina's een

gezellig boekdeel van 20 pag. vormden, zijn gesplitst in twee deelen ieder van 8 pagina's, waar omheen minstens éénmaal in de week een omslag zit. Bij het directe ontvangen, als men nieuwsgierig is, naar wat het blad weer brengt, is dit geen bezwaar, doch bij het bewaren, nu, dan mocht het wel wat anders zijn.

Met 1 Juli gaan wij dit andere brengen.

Wij blijven nu geregeld twee nummers per week geven. Dat wordt niet veranderd. Het eene nummer, ook wel Donderdageditie genoemd, heet **A.** het Maandagnummer **B.** Nummer **A.** heeft meestal geen omslag, nummer **B.** steeds een omslag. Wanneer men nu **B.** achter **A.** legt vormen ze samen wat indeeling en pagineering betreft, als vroeger één blad van 16 pagina's dat dikke boekdeel van voorheen met den omslag samen 20 pagina's, maar nu zooveel prettiger omdat het als **toppunt van actueel-zijn** tweemaal per week verschijnt.

Een doorlopend verhaal van spannende interesse (zonder daardoor sensationeel in de slechte betekenis van het woord te zijn) een verhaal, dat bezig houdt en leerzaam is, wordt eenmaal per week opgenomen.

Zoo zijn alle bezwaren opgelost. En naar wij hopen iedereen voldaan. Wij gaan weer verder.

Steeds beter naar de spreuk onzer Firma: „ALTYT WAEK SAEM", en het devies van Panorama: „STEEDS IN ALLES VOORAAN".

ONZE NIEUWE PREMIE VOOR DE KINDEREN.

HET GEDENKBOEK VAN DEN OORLOG VOOR DE JEUGD.

In dit nummer vinden onze abonné's een bijlage, die nu eens niet voor onze groote lezers, doch voor onze jongere vrienden en vriendinnen bestemd is. Op deze bijlage vinden zij verschillende prentjes, die alle betrekking hebben op den huidige oorlog. Deze plaatjes moeten goed bewaard blijven, want wij kunnen ze evenals de volgende, slechts éénmaal gratis, geven. Wat er nu met deze prentjes gebeuren moet, kunnen we U nog niet precies vertellen. Dit willen we U wel verklappen: Ze moeten dienen als illustraties voor een prachtig Album, dat we binnenkort verkrijgbaar zullen stellen, waarvoor de bekende schrijver Johan Been een inleiding heeft geschreven, waarin op bevattelijke en onderhoudende wijze de geschiedenis van den oorlog goed verteld. Voor nadere bijzonderheden moeten den oorlog steeds goed lezen, wat boven de bijlagen verteld wordt. Tot zoolang dus: Geduld!

No. 54 (1b)

5 JULI

1915

AFZONDER-

LIJKE

NUMMERS

7½ CENT

Panorama

GEÏLLUSTREERD-WEEKBLAD

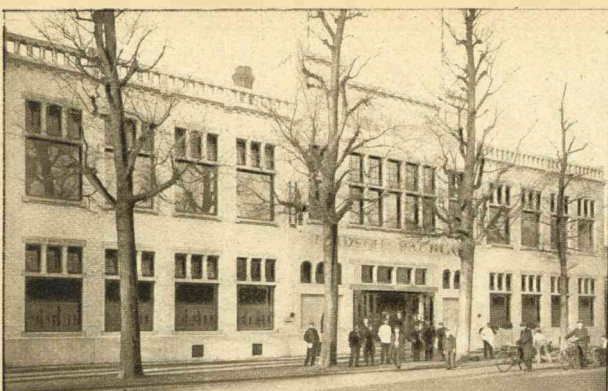
A. W. SIJTHOFF'S UITGEVERS MAATSCHAPPIJ - LEIDEN

ABON-
NEMENT
PER
KWARTAAL
26
NUMMERS
f 1.30

DE CRISIS OP DEN BALKAN.

Een straattooneeltje in Athene. In de straten heeft men het portret opgehangen van Venezelos, die door de jongste verkiezingen wederom officieel invloed op den loop der gebeurtenissen heeft gekregen.

Het administratiegebouw van A. W. Sijthoff's Uitgevers-Maatschappij te Leiden.

Wanneer het kindje jarig is, dan komen familie, vrienden en bekenden bij elkaar, brengen cadeautjes en snoepen een taartje. 't Kindje wordt vertoond, gekust en aangehaald en als het zoet en wel weer in de kinderkamer terug is, dan praten de trotsche ouders en de belangstellende verwanten, vrienden en bekenden over de lieftharigheid van de baby en al zijn of haar levensbijzonderheden. 't Is de verjaardag.

Ons geesteskind, de twee-jarige Panorama, heeft kort geleden ook zijn geboortedag gevierd.

De lezeressen en lezers van ons blad, die wij allen als familie, vrienden of bekenden beschouwen, zullen, bij gelegenheid van dit heuglijke feest, toch ook wel 'teen en ander van den jarige willen weten.

„Gek is 't toch, dat je nu geregeld week in week uit, tweemaal in de zeven dagen, een blad thuis krijgt, 't met genoegen bekijkt, met aandacht leest, er over praat, het verder laat zien, terwijl je toch van het ontstaan en de vervaardiging zoo weinig weet”, zullen velen onzer lezers en lezeressen weleens gedacht hebben.

En zoo ge het niet deelt, lezer, dan erkent ge toch de juistheid dezer opmerking op het oogenblik dat ge haar zoo afgedrukt ziet.

Wij van onzen kant hadden U wel eens vroeger daarover het een en ander kunnen mededeelen. Maar ach, ziet U... de gepaste bescheidenheid...

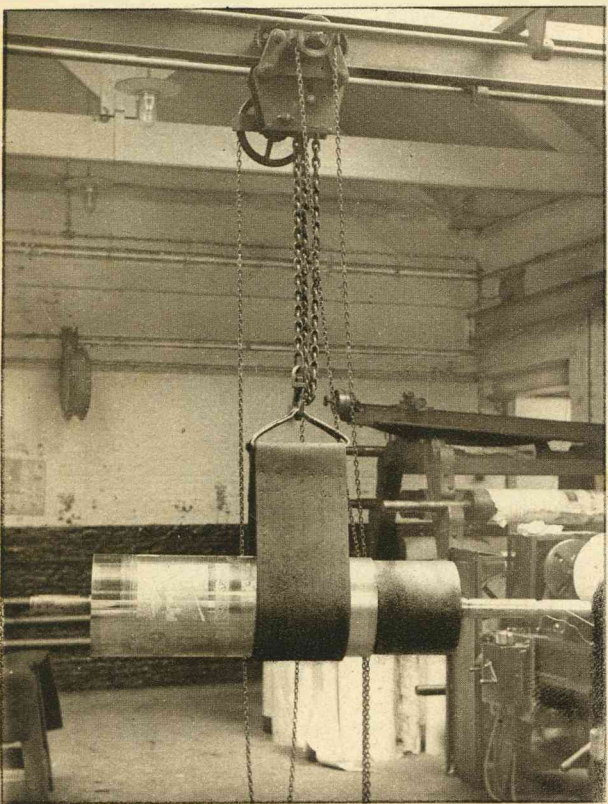
Laten we nu nieuwsgierigheid en bescheidenheid eens nader tot elkaar brengen, de een de andere doen opheffen. En van den jarigen Panorama vertellen.

Weet ge wat de grootste moeilijkheid is bij de samenstelling van een blad als het onze?

Niet?

Wij zullen 't U als een beroepsgeheim verklappen. 't Is de kunst om zonder persoonlijk inzicht en waardigheid prijs te geven, zonder de „gunst” van het publiek na te jagen, toch te begrijpen wat den lezers interesseert, wat hen bezighoudt, wat hun iets te overdenken en iets te genieten geeft.

Het samenstellen van een blad als het onze, dat in alle kringen gelezen wordt, dat zoowel voor onze vrouwen belangwekkend als voor de mannen interes-

Een geëtste wals, gereed om in de pers gelegd te worden

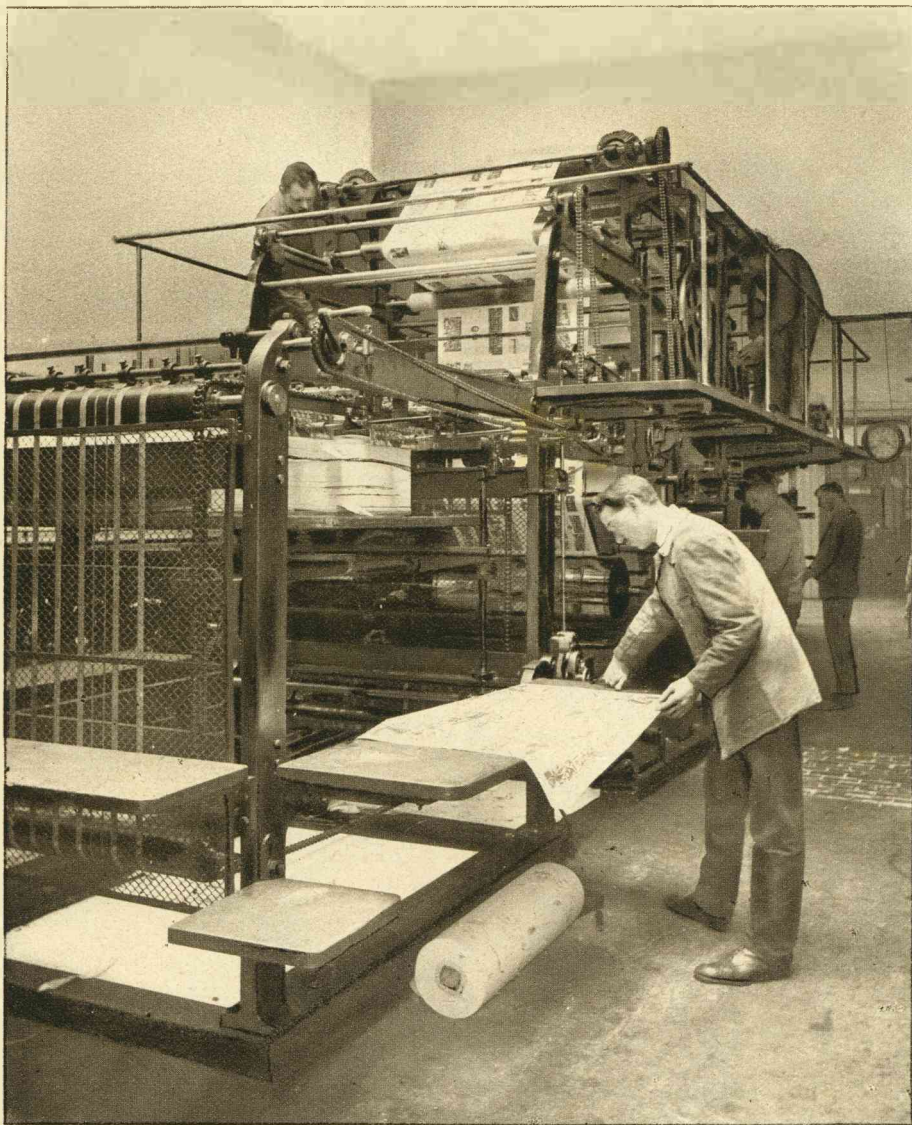
VAN EEN JARIGE

sant moet zijn, en evenzeer in de handen der kinderen moet komen, dat legt een groote dosis verantwoordelijkheid op de schouders der samenstellers.

En des te grooter naar gelang zij begrijpen, dat de gemakkelijk te bereiken, doch in haar uitwerking zoo gevaarlijke, sensatieverwekking moet worden vermeden, zonder het actueele in zijn hogere en betere beteekenis te kort te doen.

In dezen oorlogstijd, waardoor in onze vaderlandsche gewesten velerlei anti- en sympathieën opbloeden, is het leven van den Panorama-redacteur er niet gemakkelijker op geworden.

Wij zwijgen van zijn zorgen om de meest recente gebeurtenissen in beeld te krijgen, och dat is een kwestie van organisatie, een allesbehalve gemakkelijke, doch een te overwinnen moeilijkheid. Maar daarnaast komen andere bezwaren, welke wij die der gevoeligheden zouden willen noemen. Wordt een foto opgenomen en daarbij 'n onderschrift

EEN KIJKJE OP EEN DER GROOTE ROTATIE-MACHINES.

geplaatst dat de pro-één-of-andere-natie-groep niet bevalt, dan brengt de volgende post een hoog opgezetten brief, waarin gewaarschuwd wordt toch vooral de neutraliteit niet te schenden, want...

De rest mogen de lezers zelf raden, iets van bedanken komt er meestal wel in voor.

En 't eigenaardigste is, dat het meer dan eens gebeurd is, dat dezelfde foto, die den pro-A-ers zoo sterk pro-B toeleek, aan de pro-B-ers klachten van partijdigheid ten gunste van diezelfde A-partij ontlokte.

Wij denken dan maar aan den braven Jupiter, die zelfs in zijn functie van Oppergod niet alle menschen kon bevredigen.

Wat wij in zulke gevallen doen? Ernstig overwegen of wij wellicht, zonder opzet, onwillekeurig zondigden. Want zelf-controle is een nuttig ding voor een redactie. Meestal, ja bijkans altijd, laat ons gevoel onze dadingen blank als sneeuw uit het oordeel te voorschijn komen.

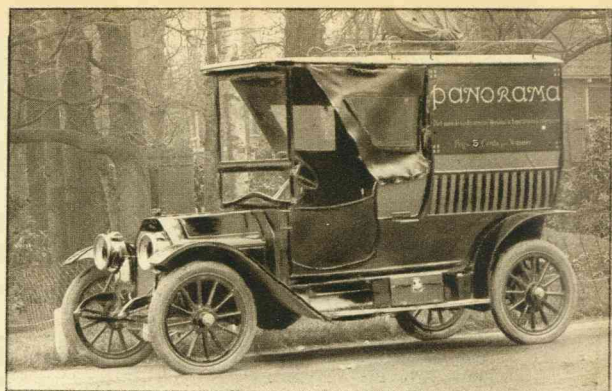
En dan gaan wij verder, ongestoord werkend, oogend naar het ééne doel van Panorama, te verschijnen in volgende termen:

Neutraal, beleerend, opwekkend, bezighoudend, naast het schoone en interessante, het actueele brengend, kortom: Steeds in alles vooraan.

Nu weet ge iets, van ons levensleed en levensworsteling. Wij geven toe, dat het maar heel weinig is. Doch al te veel over eigen zorgen en zorgjes praten is vervelend voor den toehoorder. Doch geloof niet, dat de goede samenstelling alléén succes zou brengen. Natuurlijk is het een der hoofdfactoren.

Maar de techniek van het blad, het drukken, de exploitatie, zij vragen even groote aandacht.

En op het gebied der techniek, wij mogen het met gerustheid zeggen, bieden wij iets bijzonders.

De welbekende „Panorama“-auto.

Wat is toch die rotogravure eigenlijk die aan Panorama zoo'n heel ander aanzien geeft dan dat van de andere geïllustreerde bladen?

In een paar woorden zullen wij trachten het U uiteen te zetten.

De rotogravure is het vernuftig uitgedachte procédé, dat het mogelijk maakt om in een koperen cylinder (een soort koker van dik messing), door middel van de fotografie, platen en tekst te graveeren. En verder is de rotogravure ook het systeem, dat veroorlooft die zware koperen cylinders op snelloopende machines te leggen, die uit die verdiepte kopergravure, nadat zij met inkt gevuld zijn, deze verf op het papier overbrengen, er in slagend een zoo getrouw mogelijke afbeelding te geven van de foto's, welke voor de samenstelling van ons blad telkens noodig zijn met de daarbij behorende bijschriften en teksten. Dat dit geen kleinigheid is, zult ge begrijpen, wanneer ge weet dat de pers waarop Panorama gedrukt wordt met een snelheid van 3500 à 4000 cylinder-omwentelingen per uur keurig gesneden, kurkdroge vellen aflevert, welke een bedrukt oppervlakte van ongeveer 2.40 Meter bij 82 cM. hebben En dat dit dan nog volstrekt niet de maximum snelheid noch het maximum formaat dezer persen is.

Zonder eenige moeite kunnen deze machines twee nummers van Panorama tegelijk drukken en afleveren.

Waardoor de vraag opgelost is, hoe het voor Panorama mogelijk is om de actualiteiten tot op het laatste op te nemen.

Nu ligt de kracht niet alleen in die machine en in die cylinders, waarvan wij U spraken.

De geheele organisatie moet kloppen. De Nederlandsche Rotogravure Maatschappij te Leiden, welke ons blad drukt, heeft niet voor niet een groot en goed onderlegd personeel in haar dienst, en een keurig verzorgde inrichting met een 2400 M² werkoppervlakte.

Heusch er komt, voor het geheel, nog heel wat kijken.

En als de bladen klaar zijn, dan volgt weer een ander werk. Het vouwen, het snijden, het expedieeren.

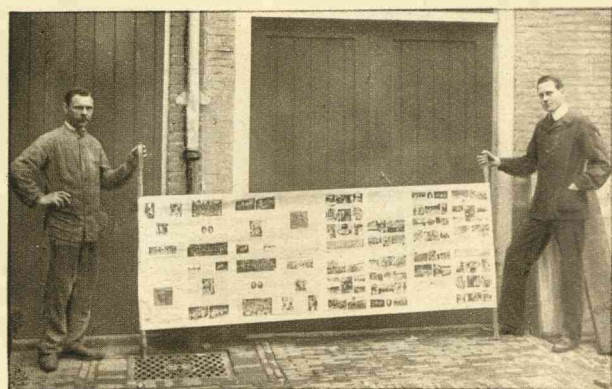
Onze Uitgevers-Maatschappij heeft door lange jaren van ervaring de verschillende, niet te onderschatten, moeilijkheden onder de knie gekregen.

's Morgens om 12 uur gaan de Panoramapersen draaien, 's avonds om 7¹/₂ uur zijn alle pakken en pakjes voor de post en andere expeditie klaar. Dan zijn de zendingen door onzen eigen autodienst, door spoor, door boot, door boden, door loopers enz. door het land gebracht.

De jarige Panorama heeft, zooals ge merkt, heel wat om van te vertellen.

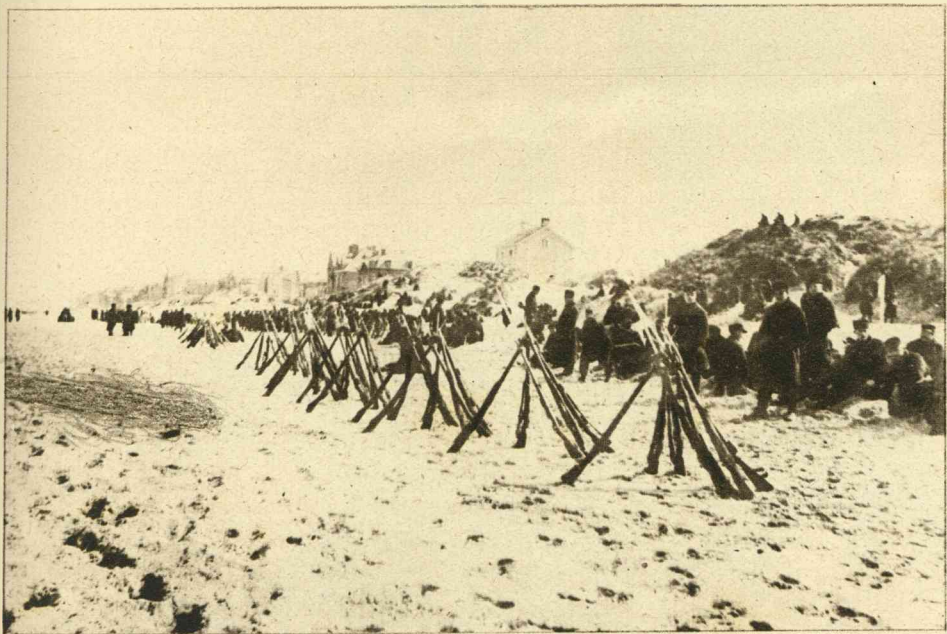
Wij hopen, dat dit verjaardagspraatje met de prentjes die erbij hooren, U niet verveeld heeft. Integendeel, dat het de belangstelling voor den tweejarige, zijn leven en zijn streven, zijn worden en zijn zijn, bij U vergroot heeft.

Want het belangstellend samenleven van lezers en blad is ook een der krachtigste factoren van prettig samengaan voor beiden. En voor succes!

Het 240 c.M.-lange vel, dat bij één omwenteling der walsen bedrukt uit de pers komt.

VAN BEIDE ZIJDEN VAN HET WESTELIJKE FRONT

DE BELGEN AAN HET STRAND.

Nog altijd vertoeven de Belgen op het kleine stukje strand, dat zij nu reeds vanaf October verdedigen. Onder gezellig kout worden de vrije uren langs de eerste duinenrij doorgebracht.

EEN NATUURLIJKE VERSPERRING.

Een door een shrapnel geveld boom is zoodanig op de linies der Geallieerden gekomen dat hij een natuurlijke barricade vormt. Het was daarom niet noodig dit „slachtoffer” weg te ruimen.

Oorlogs-Kroniek.

26 Mei. De Italianen rukken Tirol en Trente binnen. De Italiaansche regeering neemt zeven Oostenrijksche handelsschepen in beslag. De Italiaansche gezant Bollati verlaat Berlijn. — Het verdrag tusschen China en Japan wordt geteekend. — Het Amerikaansche s.s. „Nebraska” wordt ter hoogte van Fastnet getorpedeerd.

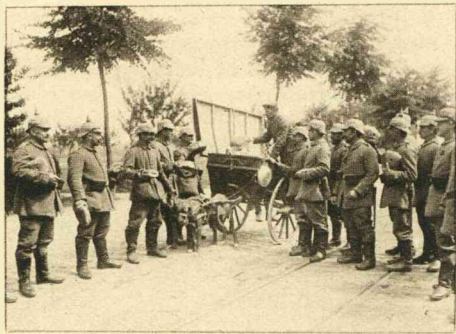
27 Mei. De Franschen zetten hun offensief door bij Vermelles en Souchez. De Engelschen maken vorderingen bij La Bassée. De Fransche troepen dringen bij Atrecht en Ablain verder door. 18 Fransche vliegma-chines bombarderen Ludwigshafen. — Aan den linker Weichseloever woedt de strijd met buitengewone hevigheid. Bij Przemyśl rukken de Oostenrijksche troepen verder op. — De Italiaansche regeering kondigt de blokkade af van de Oostenrijksche en Albaneesche kusten. Koning Victor Emanuel vaardigt een begeesterende proclamatie uit voor leger en vloot en begeeft zich naar het front. Aan de grens van Tirol bezetten de Italianen Altissimo di Naga. — De Franschen maken vorderingen op Gallipoli. Het Britsche oorlogsschip „Majestic” wordt in de Dardanellen in den grond geboord. De Engelsche onderzeeër „E 11” dringt de haven van Constantinopel binnen en lanceert torpedo's op Turksche transportschepen. Het voor militaire doeleinden ingerichte schip „Princess Irene” vliegt tengevolge van een ongeval bij Sheerness in de lucht. 'n Zeppelin bombardeert Southend. — Het Deensche s.s. „Betty” wordt getorpedeerd; het Engelsche s.s. „Movenna” eveneens. Sir Henry Jackson wordt benoemd tot first Sea Lord als opvolger van Lord Fisher.

28 Mei. De Franschen behalen nieuwe successen bij Ablain en Souchez. — De Duitschers beschieten Ossowiec. Aan de beide San-oeveren wordt hardnekkig ge-

VADER IS NAAR HET FRONT!

Voor de kinderen van de soldaten, die naar het front zijn, worden er in Engeland te-huizen opgericht, waar de kinderen den geheelen dag kunnen vertoeven. Het middagslaapje wordt in de open lucht genoten.

HET RANTSOEN

Uitdeeling van brood aan de Deutsche posten in België.

EEN RIJTOER!

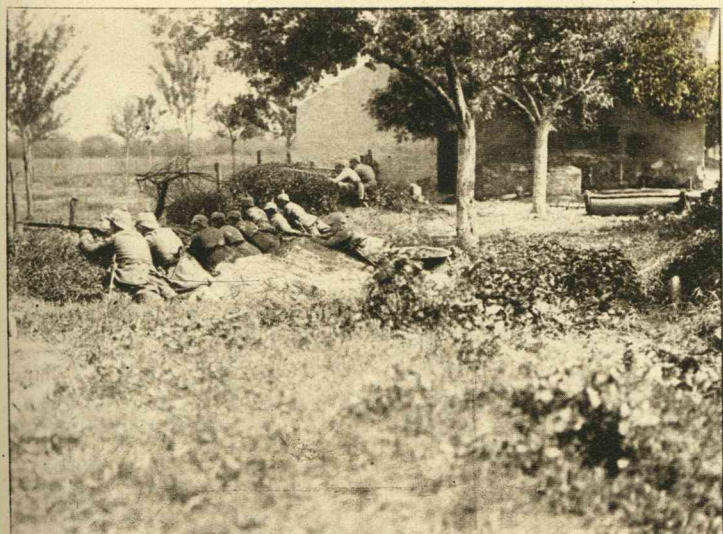
Ondanks den ernst van de tijden, maken de Deutsche soldaten in België nog wel eens een vrolijk uitstapje.

streden. — Aan de Tirolsche grens duurt het artilleriegevecht voort. De Italianen bezetten Grotodori. Een Italiaansch luchtschip bombardeert de spoorlijn Triëst-Nebrezina. Turkije kondigt operaties tegen het Suezkanaal aan. — De Deutsche Rijkskanselier zet in den Rijksdag de politiek betreffende de interventie van Italië uiteen. Het Engelsche s.s. „Cadeby” wordt tot zinken gebracht. De Zweedsche bark „Rosvall” zinkt bij Malmö. — De President der Portugeesche republiek, de Arriaga, treedt af.

29 Mei. De Franschen behalen successen bij Bethune en Souchez. — De Russen gaan in Galicië tot het tegenoffensief over. — Bij de operaties ter zee bij Porto Corsini en Barletta worden een Oostenrijksche torpedoboot en drie torpedojagers beschadigd; de Italianen verliezen den torpedojager „Turbine”. Te Triëst breekt een oproer uit. — De Engelsche pakketboot „Ethiop” wordt in den grond geboord. — Op Gallipoli vinden hevige gevechten plaats. — In den Duitschen Rijksdag wordt de annexatie-idee behandeld. — Theophile Braga wordt tot president van de Portugeesche republiek gekozen.

30 Mei. De Belgen bezetten den rechteroever van het Yserkanaal. — Bij Przemyśl, aan de Dnjestr en Dubissa wordt hevig gestreden. — De Engelschen behalen geringe successen op Gallipoli. — De booten „Fulschinon” en „Glenlee” worden getorpedeerd. — Duitschland beantwoordt de Amerikaansche protest-nota over de „Lusitania”.

31 Mei. De Franschen zetten het offensief bij Atrecht en in het Bois le Prêtre door. — De Russen zetten het tegen-offensief in Galicië voort. In de streek van Van behalen de Russen enkele successen. Een Zeppelin vergaat bij Koningsbergen. Duitschland roept weer landstormplichtigen op. Een luchtschip werpt bommen op Pola. Een flottielje torpedobooten bombardeert Monfalcone. — De Italiaansche troepen rukken verder Trente binnen.

EEN GOED VERDEDIGDE HOEVE IN VLAANDEREN.

Buiten de soldaten, die den eventueel oprukkenden vijand vanuit de hoeve zelfde zullen bestoken, zijn er ook aan weerszijden van de in staat van verdediging gestelde boerderij, een aantal soldaten verdept opgesteld.

EEN BOMMENWERPER.

Dit gevaarlijke werktuig, dat oogenschijnlijk kinderspeelgoed lijkt, werd door de Duitschers en Oostenrijkers op de Russen buitgemaakt.

HET RUSTUUR.

In het rustuur, wanneer de geweren in roeten zijn gezet, komen couranten, brieven en portretten voor den dag. Hoevelen zullen niet met weemoed in dit oogenblik aan hun huis en hun achtergelaten betrekkingen terugdenken? Zullen zij dit alles wel ooit terugzien?

Een leelijke Vergissing

DOOR HENKIE

Een slank jong meisje met een gekleurde omslagdoek om het hoofd kwam uit een huis in de Rechtboomsloot en liep langzaam naar een roodgeverfde brievenbus, en toen ze een groote enveloppe gepost had, (een enveloppe die zoo dik en zwaar was dat er drie postzegels op zaten) keek ze een oogenblik nieuwsgierig rond.

„Ik zal blij zijn als ik de locale kleur heb kunnen vatten,” zei ze tot zichzelf.

Een klap op haar schouder stoorde haar in haar alleenpraak. Ze keek om en zag een roodharigen jongen kerel met een schrandere gezicht, een pet op het hoofd en zonder boord en das.

„Hallo, daar!”

„Hallo!”

„Waar mot jij naar toe?” zei de kerel op familiaren toon.

„Je kent me, geloof ik, is 't niet?”

„Kan niet zeggen van wel!”

„Wat!” riep de kerel uit, terwijl hij een stap achteruit deed en met trotsch op zijn borst sloeg. „Ik ben Rooie Freek.”

„O, zoo!”

„Hoe heet jij?”

„Mijn naam,” zei ze, „is Betje Rebbers!”

„Jij hebt nog al verbeelding, geloof ik!” zei de Rooie Freek brutaal.

„Ja,” bekende Betje, „dat geloof ik ook. En weet je wat nog meer? Dat jij het land hebt aan werken!”

Rooie Freek streek met zijn hand over zijn vurigen haar-dos en tikte haar daarna vertrouwelijk op den schouder.

HET BOMBARDEMENT VAN KARLSRUHE.

Onder de gebouwen die in brand geraakten of verwoest werden, bevond zich ook een kerk, die natuurlijk, toen de vliegers vertrokken waren, heel wat belangstelling trok.

„Jij lijkt me,” zei hij. „Ik mag hangen als ik mijn tegenwoordige meid niet laat lopen voor jou.”

„Kalm aan,” zei het juffie. „Kalm aan! Vergaloppeer je niet. Wat zijn jouw vooruitzichten?”

„Mijn wat?”

„Waar leef je van?” hernam Betje Rebbers, „hoe verdien jij je centen?”

Rooie Freek fluisterde grinnkend achter zijn hand:

„Erg makkelijk, hi, hi, hi! Vervloekt makkelijk!”

„k Wou 'k 't ook kon zeggen!”

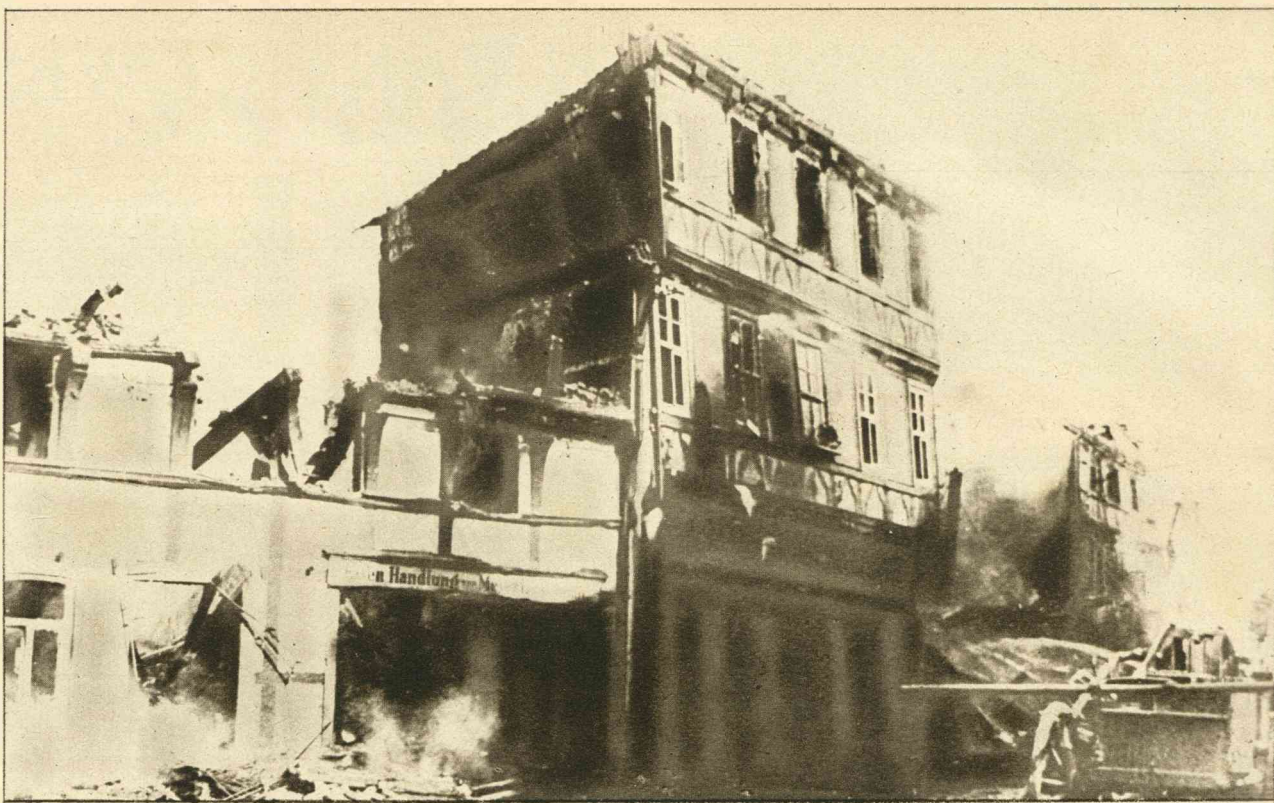
„Ja, ik zal 't jou vertellen, maar — kop dicht! — Ik heb een fijn karweitje onderhanden!”

„Ja?” riep juffrouw Rebbers enthousiast uit.

„Dat zou ik denken,” ging Rooie Freek trots voort. „Wat wij jongens van de vlakte niet weten, is niet de moeite waard om te weten. Een paar van onze jongens zullen van nacht een bezoek brengen aan een villa in het Willemspark.”

„Toch niet bij jonkheer Rebbers?” zei ze angstig.

„Hoe weet je dat?” vroeg Rooie Freek

HET BOMBARDEMENT VAN KARLSRUHE.

Voor eenigen tijd hebben vliegers der Geallieerden, terwijl de Koningin van Zweden er logeerde, bommen gegooit op Karlsruhe waardoor nog al wat schade is aangericht. Wij geven hierboven een foto van een gedeeltelijk verwoeste straat.

op scherpen toon. „Wie heeft jou dat verteld? Ik zal je op je mooie gezicht timmeren, knappe juffie Betje, als je me niet dadelijk zegt van wie je het weet.”

„Geen mensch heeft 't me gezegd,” antwoordde ze onrustig. „Ik raadde er maar naar. Ik heb denzelfden naam, daarom viel me dat in.”

„Ken je die villa soms? Vooruit, vertel op wat je weet!”

Juffrouw Lize Rebbers was een jonge dame, die gewoon was verhalen te verzinnen; het kostte haar dus ook nu geen moeite den ruwen klant een eenigszins geloofwaardig verhaal op te dischen, dat hij dankbaar slikte.

„Zoo,” zei hij opgeruimd. „Dat treft mooi. Omdat je me zoo goed hebt ingelicht, krijg jij van mij een citroentje met suiker. Wat, wil je niet? Wat drommels, je bent . . .”

„'t Is nog zoo vroeg,” pleitte zij.

„Te vroeg om . . .” Rooie Freek schaterde het uit. „Nou, ik ga er eentje nemen. Wacht maar, morgen krijg je champie, als alles goed gaat.”

„Bedoel je met dat karweitje, waar je daar straks van sprak?”

„Ja. Ik en m'n kameraad, Flip de Doffer, hebben een mooi plannetje! Ik geloof dat jij wel zou willen hooren wat dat voor een plannetje is, hè? Jij hebt er net zoo'n paar mooie oortjes voor.”

„Laat mijn ooren er maar buiten,” weerde zij af. „Ik wil niks van jou plannetjes hooren. Ik geloof dat het voor jou veel beter zou zijn als je met je handen van een anders ooren en goed afbleef!”

„Wel, jou kat!” mopperde Freek. „Ik zal je ons plannetje vertellen, omdat je 't niet hooren wilt. Als je er om gevraagd had, had ik je niks gezegd.”

„Da's mannentaal!”

„Nou luister!” zei de kerel, terwijl hij een klein meisje opzij duwde, dat hem in den weg liep. „Flip heeft de sleutels te pakken gekregen van den huisknecht, toen die 'm „om” had. En nou is ie bezig zich te kleeden . . .”

Het scheen blijkbaar de jonge vrouw met den omslagdoek over het hoofd te amuseeren. Toen Rooie Freek met zijn verhaal klaar was, schaterde ze het uit. En Freek lachte mee.

„Geloof je dat 't lukken zal?” vroeg zij.

„En of!”

„Goed succes dan!” lachte zij en wilde hem verlaten.

„Wat? Wil je weggaan? Neen, je gaat met me mee. Ik

zal je met Flip de Doffer in kennis brengen. Hij is een dui-velskerel, 'n echte dendie. Hij kan met groote heeren omgaan.”

„Ik zou hem toch maar liever niet ontmoeten, dank je!”

„Aha!” Rooie Freek knikte met een wijsgeerige uitdrukking op zijn bandietengezicht, alsof hij te kennen wilde geven dat hij de vrouwen begreep. „Aha! Is 't dat? Jij wil me niet jaloersch maken. Ik begrijp 't!”

„Wat ben je toch slim!” zei ze vleierend.

EEN ONTPLOFTE BOM.

Een der bommen, zooals er door de Geallieerden boven Karlsruhe geworpen werden.

„Dat mot je wezen in mijn vak,” zei Freek trots. „Ik zal je morgen zeggen hoe 't zaakje is afgelopen.”

„Pas maar op, dat ze je niet snappen.”

„Ach,” zuchtte Freek, „en dan zou jij zeker je mooie oogen uithuilen, hè? Jij hebt een paar prachtige oogen in je kop, weetje!”

„'t Is hetzelfde paar, dat ik altijd had.”

Rooie Freek was in de wolken over de gevatheid van zijn nieuwe kennis. Grinnkend van bewondering herhaalde hij haar laatste woorden eenige malen. Eindelijk haalde hij uit een zijner zakken een stuk sigaar te voorschijn, waarvan het ontbrekende deel reeds de rol van pruimtabak vervuld had.

„Daar lijk jij veel op,” zei hij op het eindje sigaar wijzende.

„Werkelijk?”

„Ja! Ik bedoel jij bent net als deze tabak een heel stuk boven het ordinaire. Jij lijkt niets op de sloerie's, die ik gewoonlijk ontmoet. Wij passen goed bij mekaar, want, ik reken mezelf ook een beetje boven 't gemiddelde.”

„'t Moet prettig wezen als je dat zelf zoo gevoelt,” merkte zij op.

„Mot je m'n vriend Flip hebben, da's er een! Een echte sjentelman. Hoe hij zoo komt, gaat boven mijn pet! Ik heb 'm bijgewoond in een fijn café, waar ze hem niet kenden. Ongelooflijk! 't Was of ie lid van de Kamer was!”

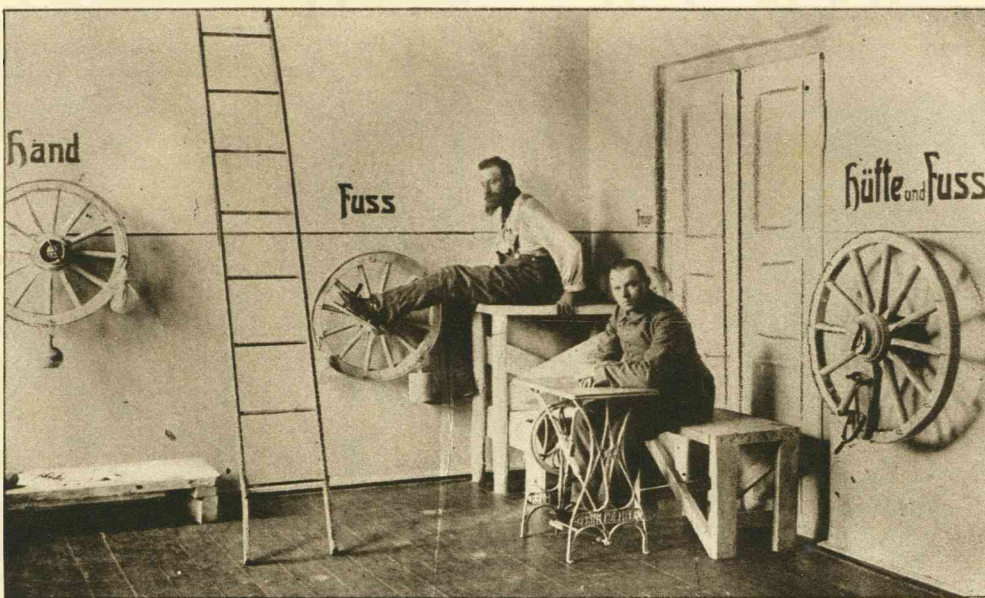
„'t Is een gave!” merkte het meisje op.

„Net as je zegt,” stemde Freek toe. „En as je 't niet heb, dan heb je 't niet.”

Hij keek onderwijl op de klok in een bakkerswinkel en bleef staan.

„'t Is mijn tijd! Ik mot weg!”

„Kom vooral niet te laat!”

TOT VOLLEDIG HERSTEL.

Wij wezen er in een onzer vorige nummers reeds op van hoe groot belang het voor een natie is, dat verminkten en gewonden weer zoo spoedig en volledig mogelijk herstellen. In dit verband vonden wij het eigenaardig deze foto te plaatsen van primitieve werktuigen, die de Duitschers achter het front gebruiken om gekwetste ledematen weder lenig te maken.

DE STRIJD IN NOORD-FRANKRIJK.

Na hevige gevechten, die 52 dagen geduurd hebben, slaagden de Fransen erin het door de Duitsers bezette dorpje Vermelles (bij Arras) te heroveren. Wij geven hierboven een foto van een der barricaden die door de Duitsers in de straten waren opgeworpen.

„Nee, nee! Ik kom morgen op dezen tijd terug en zal naar je uitkijken.”

„Doe dat!”

De heer Filippus de Doffer, de beschaafde vriend van Rooie Freek wandelde dien avond het Vondelpark door om zich

naar de woning van den heer Rebers te begeven. Hij was gekleed in avondtoilet en hoogen hoed en gaf zich het air van een echten heer. In 't Willemspark No. 52 bleef hij staan. Een grijskleurige looper was tot aan het eind der stoep gelegd; hieraan en aan de helverlichte vensters en de in gala gekleede bedienden in de vestibule was het duidelijk merkbaar dat daar een avondpartij gegeven werd.

Een rijtuig hield stil waaruit eenige dames stapten.

„Ik zal me hierbij voegen,” mompelde de heer Filippus.

Hij gaf zijn jas aan de garderobe af en liep de breede trappen op. Roven kwam een jonge dame hem te gemoet met uitgestoken hand en verwelkomde hem hartelijk.

„Hoe maakt u het?”

Filippus de Doffer keek een oogenblik verbaasd.

„Maar, dokter, kent u mij niet meer?” ging de jonge dame voort. „Papa is plotseling ongesteld geworden en nu moet ik de honneurs waarnemen. Ben ik niet groot geworden?”

„Ik zou u niet hebben gekend,” zei de heer De Doffer en daar loog hij niet aan.

„U blijft toch zeker eenigen tijd en gaat niet zoo dadelijk weg?”

„Ik kan, helaas, niet lang blijven,” zei de heer Filippus.

„Het buffet is in de kamer hiernaast . . .”

„Ik ga er heen,” viel de ander in.

„En denk er om dat ik u straks nog graag even spreken wil. Beloof u me dus, dokter, voor u heengaat nog even afscheid te komen nemen.”

„Ik Beloof het u,” antwoordde Flip de Doffer. „In deze zaal, zegt u, is het buffet? Ik zal in tien minuten terug zijn.” Hij sprak dit laatste in zichzelf, terwijl hij zich door de zaal vol gasten een weg baande. „Ik kan best eerst een flesch Moët op den kop tikken; dat houdt zoolang niet op. Arme Rooie Freek, dat gaat je neus voorbij.”

Eindelijk was het hem gelukt het buffet te bereiken en liet hij de gelegenheid niet voorbijgaan hieraan alle eer te bewijzen. Toen hij eindelijk terugkeerde, was een langharige violist een solo aan 't spelen. Alle bezoekers zaten aandachtig te luisteren.

„Waar zou dat meisje zijn?” vroeg Flip zichzelf af.

De dochter des huizes had van de gelegenheid dat de gasten door het superieure vioolspel werden beziggehouden, gebruik gemaakt om een gesprek aan te knopen met een nog jongen ernstig uitzienden heer. Ze scheen hem zeker iets grappigs te vertellen, want het strenge gelaat van den toehoorder plooidde zich tot een glimlach.

„Hallo!” zei Flip tot zichzelf, „dat is zeker haar uitverkorene.

Net een goede gelegenheid voor mij om mijn slag te slaan.”

De vioolsolo was ten einde en Flip stapte naar de deur om de zaal te verlaten, maar werd hierin verhinderd door een paar oude gezette dames, die langzaam voor hem liepen.

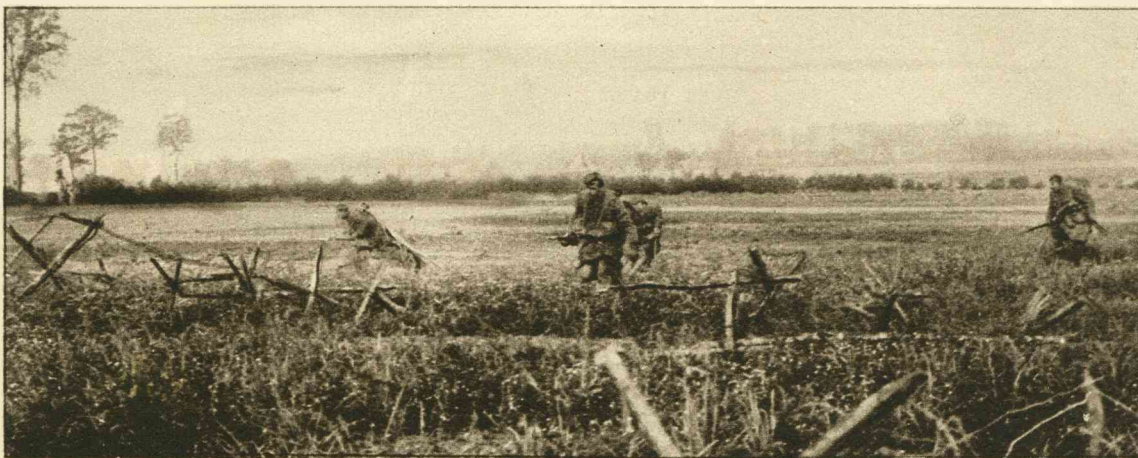
„O, ze is heel begaafd,” merkte een der dames op, „heel begaafd!”

Ik ben dol op haar! Ze doet de meest interessante dingen; ze schrijft zelfs!”

„Hoe lief,” zei de andere dame min of meer spijtig. „In mijn jonge dagen, hm, toen hadden wij meisjes wat anders te doen!”

„O ja, lieve, maar de tijden zijn nu heel anders!”

Het gelukte den heer Filippus eindelijk door de mensche-

EEN STORMAANVAL.

Een met levensgevaar genomen foto van een aanval van een Schotsch regiment op een Duitse loopgraaf.

lijke barricade heen te breken; het werd tijd dat hij beneden kwam, om daar zijn metgezel Rooie Freek te assisteren. Op dit oogenblik liet de jonge gastvrouw den heer met het ernstige uiterlijk alleen en begaf zich naar de plaats waar Flip de Doffer zich bevond.

„Wat is dat, dokter, gaat u ons al verlaten?” vroeg ze met een lieve stem. „Da's jammer! Intusschen wel bedankt voor uw komst!”

„Het is geheel aan mij om te bedanken voor het gulle onthaal en u mijn spijt uit te drukken dat ik van uw gastvrijheid niet langer gebruik kan maken. Maar drukke werkzaamheden . . .”

NA HEVIGEN STRIJD.

De korte oogenblikken, waarop er aan het front niet gestreden wordt, worden door de manschappen zoo aangenaam mogelijk doorgebracht. Dan komen de muziekinstrumenten voor den dag en worden populaire liedjes gezongen, die herinneren aan voorbij gegaane dagen en het hart van de ruwe krijgers soms op zeldzame wijze ontroeren.

„O, ik weet hoe druk men het soms hebben kan. Ik heb het ook wel eens druk.”

„Het verheugt mij dat te hooren.”

„Ik schrijf verschillende artikelen over het leven in de volksbuurten door „Eén die daar gewoond heeft.”

„Interessant,” zei de heer De Doffer beleefd. „Zeer interes-

sant zonder twijfel! Maar u heeft daar toch niet gewoond, is 't wel?”

„O, ja, gedurende eenige weken. Ik zou u hieromtrent juist een verzoek willen doen.”

„Geheel tot uw dienst!”

„Zoudt u dan,” hier daalde haar stem, terwijl een schelmsche blik in haar oogen flikkerde, „zoudt u de groeten van mij over willen brengen aan Rooie Freek?”

„Ken je hem?” vroeg hij verschrikt.

„En zeg hem,” ging ze voort met volkomen zelfbeheersching, „dat ik hem onmogelijk morgen kan ontmoeten en dat het onnoodig is dat hij nog langer achter aan het sousterrain staat te wachten en dat je er ook niet heen hoeft te gaan, want we hebben een goede brandkast en een nieuwen huis-knecht en het zilver is goed opgeborgen. Nu, vaarwel, en vergeet mijn verzoek niet.”

Flip de Doffer vloog de trappen af en stond de dienstbode in de garderobe nauwelijks toe hem in zijn overjas te helpen.

„Nee,” mompelde hij woedend. „Ik zal het niet vergeten! Ik zal Freek zijn rooien kop zóó bewerken, dat hij wekenlang aan zijn stomiteit denken kan!”

EEN FOTOGRAFISCH RECORD.

Van alle interessante en bijzondere oorlogsfoto's, die wij tot heden publiceerd, is bovenstaande zeker wel de meest interessante. Voor zoover ons bekend is, is het nog nimmer een fotograaf gelukt, een dergelijke opname te maken van een kanon, terwijl het werd afgeschoten, als wij hierboven er een reproduceeren. Men ziet duidelijk welk een uitwerking het schot op den stand van het kanon heeft.

VAN HET SERVISCHE LEGER.

Ter voorkoming en bestrijding van de vroeger in 't Servische leger veelvuldig voorkomende gevallen van typhus, worden de soldaten nu gedwongen om te baden en hun kleederen op chemische wijze te doen reinigen. Het wasschen der kleedingstukken wordt, zooals op onze foto te zien is, Oostenrijkschen krijgsvangenen opgedragen.

'n Tragi-Comedie

De meid opende de deur van dokter Horton's studeerkamer en diende aan: „Mijnheer Crawford, dokter!” Dokter Horton keek niet op van den brief, dien hij aan 't schrijven was, totdat hij de kruk van de deur hoorde omdraaien, toen

stond hij op en keek zijn neef Rodney Crawford ernstig aan, terwijl hij kalm zeide: „Een brief, geschreven aan mijn vrouw door jou, is in mijn handen gekomen. Ik heb hem gelezen en je voorstel begrepen: je wilt met haar vluchten!”

Crawford was op deze mededeeling zeer bleek geworden; voor een oogenblik sprak hij niet, maar staarde den dokter met woedende oogen in het ernstige gelaat, terwijl zijn handen zich onbewust tot vuisten balden.

„'t Is zoo!” zei hij eindelijk. „Bertram, je geeft niets om haar! Je houdt alleen van je werk. Daar leef je voor, niet voor haar. Je hebt geen...”

„Ik heb jouw opinie over mij niet gevraagd,” viel Horton den ander kalm in de rede. „Ik wil niet twisten of redekavelen. Daarvoor is de zaak te ver gegaan. Ik stel vast dat jij Lottie hebt voorgesteld met jou te vluchten, omdat jij onderstelt dat ze met jou gelukkiger zal zijn dan met mij, nietwaar?”

„Ik denk alleen aan haar geluk!”

„Zeer onzelfzuchtig,” zei Horton schamper.

„Ik hemin haar. Het beteekent ook mijn geluk,” ging Crawford voort. „Toch zou ik je haar niet ontnemen, als ik niet ten volle overtuigd was, dat de kans op geluk voor haar...”

„Ik begrijp. Ben je volkomen doordrongen van de positie... de minachting, de beleediging... die een gevluchte getrouwde vrouw te verduren heeft.”

„We hebben de gevolgen onder de oogen gezien, ja!”

„Heb je er op gerekend, dat ik mij van haar zal laten scheiden?”

„Wij vertrouwen dat je dat doen zult!”

„En jij zult haar dan trouwen?”

„Ja!”

„En als ik weiger? Als ik je zeg dat ik niet wil dat de naam dien zij draagt, mijn naam, door het slijk wordt gesleurd, het onderwerp wordt van een rechtszaak, en van sensatie-artikeltjes in de dagbladers... wat dan?”

„We zouden het aan je gezond verstand en aan je rechtvaardigheid overlaten het juiste te kiezen.”

„Rechtvaardigheid!” herhaalde Horton. „Rechtvaardigheid aan een dief? Want jij bent een dief. Jij hebt mij haar ontsloten. Geen twee menschen konden gelukkiger geweest zijn dan Lottie en ik...”

„Zoolang je haar de voorkeur gaf boven je beroep,” viel de jonge man hem in de rede, „hield Lottie van je. Jij hebt haar liefde voor jou gedood. Je werk eischte je geheel op. Je verwaarloosde haar...”

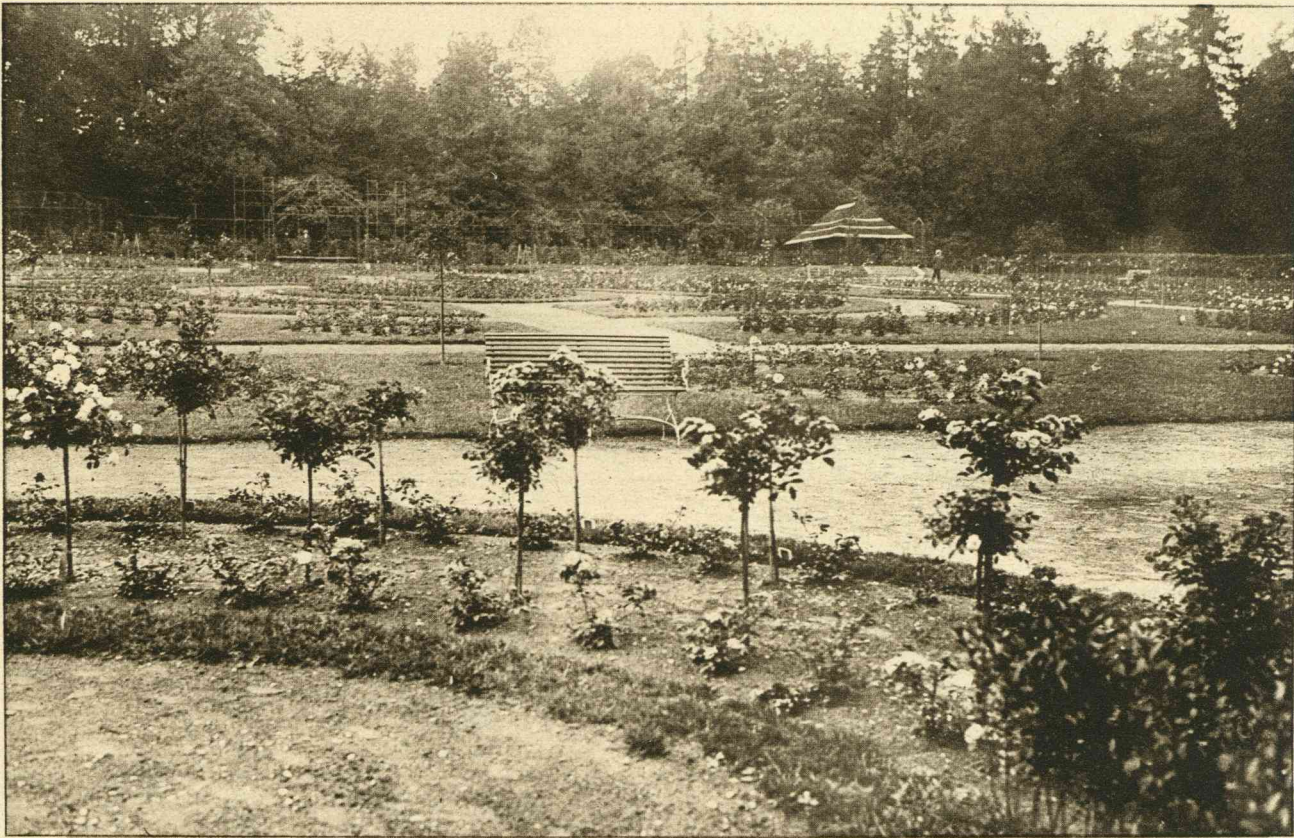
„En toen kwam jij.”

„Ik vond haar een ongelukkig, moedeloos vrouwtje, voor

wie iedere eenzame dag een eeuw en ieder uur een dag scheen. Ik trachtte haar wat op te vroolijken. En toen — geen fout van mij — leerde ik haar liefkrijgen. Iederen dag deed me je meer benijden om haar bezit. Ik...”

Dokter Horton stopte zijn woordenvloed. „Ik wensch je verdediging niet te hooren,” zei hij. „Verontschuldigen zijn gemakkelijk te maken. De vraag is wat er nu gedaan moet worden. Je zegt dat je alles overwogen hebt. Ik wil je gelooven. Vandaag, zooals je natuurlijk weten zult, verlaat Lottie onze woning, onder voorwendsel naar haar moeder te gaan, die ziek heet te zijn.”

„Mevrouw Verley is ziek!”

OPENING VAN HET ROSARIUM TE ARNHEM.

In tegenwoordigheid van vele leden der vereniging „Nos Jungunt Rosae” en belangstellende autoriteiten, had Zaterdagmiddag te Arnhem de opening plaats van het door bovengenoemde vereniging in het park Sonsbeek aangelegde rosarium, dat in tegenstelling met de andere door haar aangelegde rosaria, o.a. te Utrecht en Amersfoort onder beheer der Vereniging zelf zal blijven. Het rosarium, waarvan wij hierboven een foto geven, is verdeeld in een wetenschappelijke, botanische en historische afd., dat voor zoover dit doeltijl is, 'n overzicht geeft van de geschiedenis der rozentelt in ons land.

„Ik vernam uit jouw brief, dat ze niet voornemens is tot mij terug te keeren. In 't eerste oogenblik was ik niet zoo kalm als thans.”

Crawford boog het hoofd.

„Jij denkt, dat ik het nog al kalm opneem?”

„Als je 't mij vraagt, ja, dat denk ik!”

„Urenlang zat ik hier alleen. Toen zond ik om jou. Ik wilde met jou tot een schikking komen. Haar geluk gaat voor alles. Ik geloof, Rodney, dat je gelijk hebt. Er was waarheid in wat je zei. Ik stem toe dat ik haar verwaarloosd heb. Ik stem toe, dat ik aan mijn werk de voorkeur gaf boven haar. Ik geloof als ik vroeger tot dit inzicht gekomen was, deze... deze onaangenaamheden niet zouden zijn voorgevallen...”

„'t Is te laat!” zei Rodney ruw.

DE KERSENPLUK IN DE BETUWE.

Als pendant van de serie foto's, die wij in ons vorig nummer gaven van de aardbeien campagne in de omgeving van Beverwijk, reproduceeren wij op deze pagina enkele kiekjes uit de Betuwe, waar de kersboomen op het oogenblik met vruchten beladen zijn en heel wat menschen werk vinden met het plukken, sorteren, verzenden, enz. Hierboven: het verdrijven van den grootsten kersendief: den vogel. Links: „Aan een boom zoo vol geladen, mist men een paar kersjes niet...”. Rechts: het sorteren in de lokalen van een der grootste conservenfabrieken.

„Dat zie ik niet in. Het is te laat om jullie beiden te dwingen met mij in te stemmen, dat is alles! Ik zal het ook niet proberen. Daarom heb ik je verzocht hier te komen. Rodney, ik ben niet van plan mij van haar te laten scheiden.”

„We kunnen je hiertoe niet dwingen!”

„Je begrijpt goed wat dat beteekent? Veronderstel, dat er kinderen geboren worden?”

Rodney balde de vuisten zoo krampachtig dat de nagels in zijn vleesch drongen.

„Wat zou er dan met Lottie gebeuren?”

„Jij zoudt gewroken zijn,” zei Crawford.

Horton schudde het hoofd.

„Jij moet leeren begrijpen, Rodney, wat ik daar straks gezegd heb, dat haar geluk voor alles gaat. Jouw dood zou het probleem oplossen!” Hij wachtte even en voegde er langzaam aan toe: „of de mijne!”

Zij keken elkander aan. Crawford zweeg. Eindelijk ging Horton voort:

„Ik geloof, dat ik haar gelukkig zou kunnen maken als jij dood was. Ik geloof eveneens, dat moet ik wel, dat ze ook met jou gelukkig zou zijn als ik dood was, en zij, daardoor

in staat jou te trouwen, wet-
telijk met jou zou kunnen
leven en jou kinderen schen-
ken. Het leven van een van
ons beiden is de hinderpaal
voor haar geluk. Daarom doe
ik jou een voorstel, Rodney.
Drie jaar geleden, toen Shalto
Nisley uit Zuid-Nigeria terug-
kwam, heeft hij een kleine
tube met vergif meegebracht,
waarin de inboorlingen hun
pijlen doopen. Hij vroeg mij
het te analyseren. Het ver-
oorzaakt binnen enkele uren
den dood, en er is zoover
ik weet geen tegengif voor.
Het laat evenmin op den
doode sporen achter. Ik heb
het vergif toegepast op een
ouden gebrekkigen hond, hij
stierf binnen twintig minuten
nadat hij twee druppels h
d
ingenomen. Hier heb ik het!”

Hij trok een lade open en
haalde er een klein fleschje
uit te voorschijn.

„Ik stel je dit voor: we
zullen loten, kruis of munt
gooien, of een kaart trekken.
Hij, die verliest, neemt zes
druppels van dit vergif in het
glas melk, dat daar op tafel
staat.”

Crawford staarde voor
zich heen.

„Denk niet dat het een
grap of truc van mij is.”

„Het is mij bitter ernst. Ha!”

Er klonk geritsel in een hoek van de kamer. Horton liep

er haastig heen.

„Kijk, we hebben geluk,” vervolgde hij, een muizenval
omhoog houdend.

„We hebben heel veel last van muizen: ze komen uit het
leege huis hiernaast. Geef me dat spuitje eens aan!”

Crawford gehoorzaamde.

„Ik haat het onnoodig te dooden,” zei Horton „doch men
kan niet toestaan, dat ongedierte te zeer aankweekt. Boven-
dien is het een pijnlooze dood, en te verkiezen boven een
bad in kokend water door de keukenmeid.”

Hij zweeg even.

„Ik heb hem vier druppels gegeven, een buitensporig groo-
te dosis, maar we hebben weinig tijd.”

Hij deed de muis weer in de val. Crawford keek aandachtig
toe. De glinsterende intelligente oogjes van het dier toonden
niet de minste sporen van vrees of pijn. Horton maakte er
bepaald een grapje van. De dokter nam een half glas melk op.

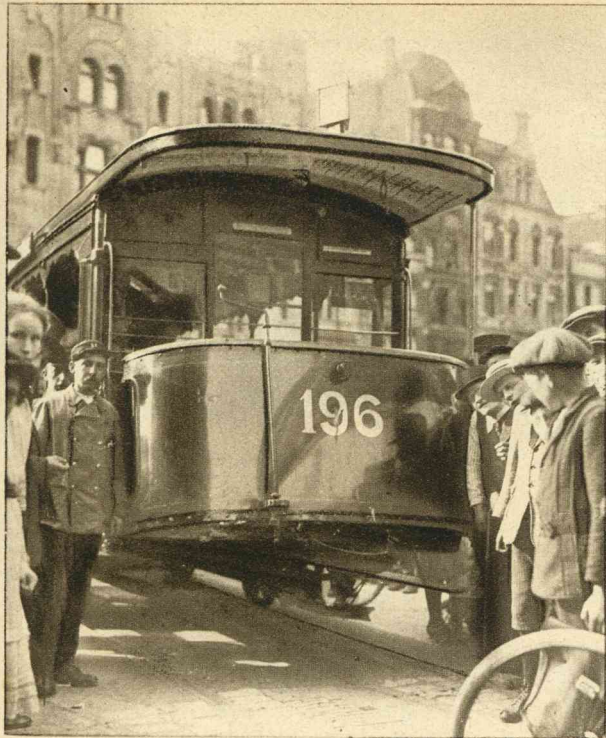
„Doe hier zes druppels in,” beval hij. „Ja, ik wil dat jij
't doet.”

Het vocht viel in taaie druppels neer en verspreidde zich
over de melk. Horton nam nu een glazen lepel en roerde den
inhoud van het glas zorgvuldig door.

„Een van beide: of jij trouwt haar of zij blijft mijn vrouw,”
zei hij. „De ander, de verliezer, drinkt dit glas leeg. Binnen

een paar uur is hij dood en geen dokter zal de doodoorzaak
kunnen constateeren. Er zal geen schandaal zijn. Je bent toch
niet bang, Rodney?”

TRAMONGELUK TE AMSTERDAM.

Dinsdag j.l. heeft er te Amsterdam een ernstig tramongeluk plaats gehad, wat betrekkelijk nog goed is afgelopen. Aan de halte Oudebrugsteeg op het Damrak werden een motor- en een bijwagen van lijn 4, die stopten, door een wagen van lijn 5 aangereden. Een tweetal passagiers kregen hoofdonden, de materiele schade is de grootste ooit door een tramongeluk veroorzaakt.

Crawford keek naar de levendige oogjes van de muis.

„Nee,” zei hij.

„Stem je toe?”

Horton speelde met hem, wilde bepaald zijn liefde voor Lottie beproeven. Het was een flauwe grap van hem!

„Ik stem er in toe, deze melk uit te drinken als ik verlies.”

„Denk niet dat ik zonder nadenken tot dit besluit gekomen ben,” zei Horton. „Lottie is een goede vrouw, een gevoelige vrouw. Ze zou nimmer gelukkig zijn in de positie die jij haar zoudt aanbieden. Zij zal nu tot je komen zonder opspraak, een weduwe; of bij mij blijven, geheel veranderd. Als ik win, daarop geef ik je mijn woord, zal ik mijn leven zoo wijzigen, dat er geen plaats meer is in haar hart voor een schurk zoals jij. Op dit oogenblik zou ze niet naar mij luisteren, mij niet gelooven, al zwoer ik haar dat ik haar liefhad. Ben jij verdwenen, dan zal mij dat niet moeilijk vallen. In een jaar, in zes maanden, zal ik haar liefde herwonnen hebben.”

„Je bent je toch wel bewust dat jouw voorstel beteekent: moord?” vroeg Crawford, die nog steeds naar de muis zat te kijken.

„Volgens de wet is het een moord,” stemde Horton toe. „Daarom heb ik een vergif uitgekozen, dat geen sporen na laat. Volgens mij is 't geen moord. Van ons drieën is er één te veel. Als een van ons beiden verdwijnt, kunnen de twee anderen gelukkig zijn, anders niet. Als Lottie een lichtzinnige, gevoelloze vrouw, een gansje of leeghoofdige dwaas was, zou ik zeggen: neem haar. Geen schandaal of geen leven in afzondering door haar familie en vrienden genegeerd, geen leven als een verwoording, een paria zou haar ongelukkig doen zijn. Maar Lottie is heel anders. Zij zou vreeselijk lijden. Ik ben genegen den prijs te betalen en te sterven als mijn dood haar gelukkig kan maken. Kijk!”

Deze laatste uitroep was niet noodig, want Crawford had zijn oogen niet van de muizenval af gehad en zag nu de muis op zij vallen. Horton maakte het deurtje open, haalde het doode beestje aan den staart er uit en lei het op den palm van zijn hand.

„Het is een geluk dat de Borgia's dit gift niet gekend hebben,” zei hij rustig. En toch geloofde Crawford het nog niet; hij kon het niet gelooven. Horton had het beest een vergif gegeven, doodelijk voor een muis, maar voor menschen onschadelijk.

„Ben je klaar, Rodney?”

„Ja!”

„Je zweert dit vergif te drinken als je verliest? Je zult Lottie en mij gelegenheid geven elkander weer te vinden?”

„Ik zweer deze melk te drinken; ja!”

„Wat zal het zijn, munten of kaarten?”

„Kaarten!” zei Crawford, zich verwonderd afvragende waarom hij eigenlijk deze keus deed.

„Lottie's patience-kaarten liggen in haar boudoir,” hernam Horton. „Toepasselijke wapens. Ga mee!”

Hij ging den ander voor naar de kamer zijner vrouw. De fraaie fiches-

overhandigde ze aan Crawford. — „Zullen we driemaal trekken?”

„Ja!”

„Aas is 't hoogste?”

„Zooals je wilt!”

„In orde! Wil je trekken?”

Het gelaat van beide mannen was krijtwit, toen ze zich over het spel kaarten heenbogen. Crawford trok het eerst: een boer. Horton volgde.

„Vrouw!” zei hij en veegde zijn voorhoofd af, terwijl Crawford de kaarten opnieuw schudde.

„Aas!” riep hij, terwijl hij van zenuwachtigheid floot.

„Tien!” zei Horton.

Rodney verwonderde zich waarom zijn handen zoo beefden; hij was toch overtuigd dat Horton met hem speelde.

„Nog eenmaal!” zei Horton.

„Vier!” mompelde Crawford; het zweet brak hem uit. Horton zou winnen. Veronderstel dat deze in ernst gesproken had. Dat hij dit dwaze roekeloze spel meende.

„Twee!” luidde het kalm uit Horton's mond.

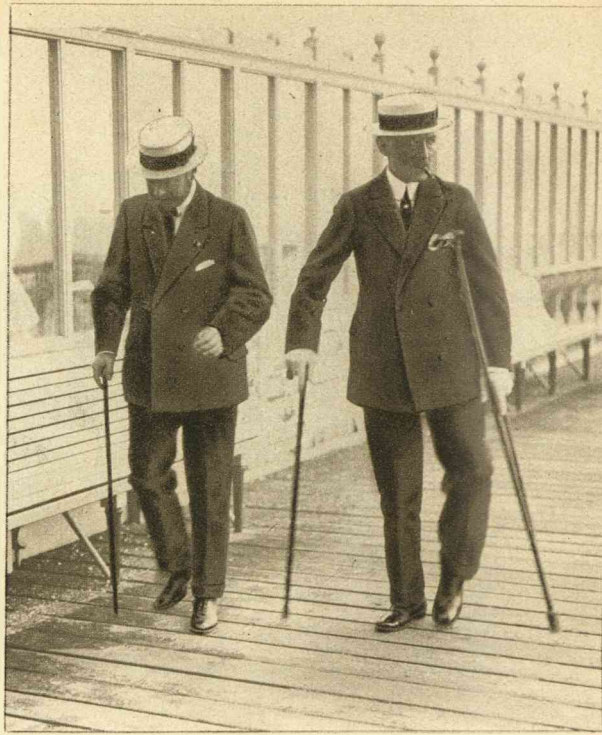
Crawford lachte, uitbundig, ontroerd. Hij voelde zich zoo opgelucht, dat het bloed hem wild naar het gelaat steeg en zijn oogen benevelde.

„Laat ons naar mijn kamer teruggaan,” zei Horton. „Ik heb je iets te zeggen.”

Ze keerden in de studeerkamer terug.

„Rodney, ik wil dat je mij, een stervend man, zweert, dat je haar zult beschermen, dat je al haar levensdagen zult veraangenamen en haar zoo gelukkig zult maken als in je vermogen is. Ik wil dat je zweert, deze gebeurtenis geheim te houden. Rodney, waarom kijk je mij niet aan?”

Crawford was naar de tafel gegaan; daar lag de muis in de val, geheel verstijfd.

ÉÉN DER VELEN.

Wij geven hierboven een foto, genomen op de pier te Scheveningen, van den Belgischen kapitein Neyssens, in ons land algemeen bekend om zijn uitkomsten in de concours-hippique met springpaarden. Kapitein Neyssens werd aan het front gewond en moet zich nog met een kruk voortbewegen. (foto Syes).

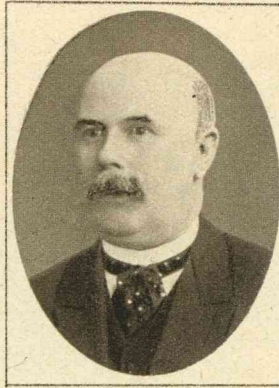

J. DE WAARD †

Een dezer dagen overleed te Groningen de heer J. DE WAARD, in leven mede directeur van de Noord-Nederlandsche Hypotheekbank. De overledene was een zeer geacht en gezien Groninger. — Prof. FERNAND SERVAIS, een van de eerste medewerkers aan de Belgische school te 's-Gravenhage, 'n uitnemend paedagoog en journalist en een scherpzinnig criticus. Professor Servais gaf vóór den oorlog college in de Fransche literatuur aan een der meest bekende Handelsscholen te Antwerpen. De oorlog dwong hem in ons land een toevluchtsoord te zoeken, waar hij nu belangrijke diensten bewijst aan zijn landgenooten door onderwijs te geven aan jongelieden uit de eerste kringen, waar men zijn uitstekende methode en zijn toewijding zeer op prijs stelt. — Den 7en Juli hoopt de heer STEENHOUWER, Serg. Maj. Adm. bij het 31ste Bat. Landweer, den dag te herdenken, waarop hij voor 40 jaar in dienst trad. Door nauwgezette dienstbetrachting gepaard aan een vriendschappelijken omgang heeft hij zich de sympathie van meerderen en minderen weten te verwerven.

PROF. FERNAND SERVAIS.

SERG. MAJ. STEENHOUWER.

„Bertram, jij... jij meent dat alles toch niet?” barstte hij los. „Jij...”

„Dacht je soms dat het een spelletje van mij was?” vroeg de dokter. „Ik heb je toch het tegendeel bewezen, met die muis! Geef me je woord, Rodney, dat jij nimmer vergeten zult, hoe je haar verkregen hebt.”

Crawford wilde protesteeren; doch hij klemde de lippen op elkaar. Hij had gewonnen. Het voorstel was van Horton uitgegaan. Geen blaam kon hem treffen. Bovendien was hij zich volkomen bewust wat het beteekende.

Horton's dood zou de laatste bezwaren van Lottie wegnemen.

„Ik zweer,” zei hij langzaam. „Ik zal haar liefhebben en

eeren en ons geheim bewaren.” — „Goed!” antwoordde Horton.

Hij keerde naar zijn schrijftafel terug. Een oogenblik later keek hij om, verwonderd.

„Ik wensch je niet langer op te houden,” zei hij op zakelijken toon tot Crawford.

Deze stond op en wierp nog eens een blik op het verstijfde cadaver van de doode muis.

Daar werd de deur geopend. Beide mannen schrokken op. Het was niet de dienstbode met haar waarschuwend tikje, maar Lottie die haastig de kamer binnenkwam.

Ze keek naar haar man, daarna Crawford ziende kleurde ze hevig.

„Wat, Lottie, terug?” vroeg Horton rustig. „Hoe is 't met je moeder? Ik dacht dat je den nacht bij haar gebleven was.”

„Ik... ik dacht dit ook,” antwoordde zij. „Goeden avond, Rodney!”

Hij boog voor haar, doch scheen niet in staat te spreken.

„Waarom... waarom zijn jullie beiden... te zamen?”

Zij sprak deze vraag aarzelend uit. Geen der beide mannen antwoordde, doch allebei staarden haar aan. Zij keek van den een naar den ander.

„Ik denk... ik geloof... dat ik het raden kan,” ging ze langzaam voort, haar man aanziende. „Ik miste dezen brief. Ik liet hem op mijn schrijftafel liggen. En daar vond jij 'm, is 't niet?”

„Ja,” antwoordde Horton.

„En heb je ook mijn antwoord gevonden?”

„Nee!”

„Het ligt in mijn map. Ik wilde beide meenemen en mijn antwoord posten. Wil je het even halen, Rodney! Het ligt in de map met gouden hoeken in mijn boudoir.”

Hij verliet de kamer zonder een woord te spreken. Zij deed haar hoed en mantel af.

„Haat je me, Bertram?”

„Nee!”

„Kun je... mij niet haten?”

Zij dacht dat zijn antwoord uit onverschilligheid voortkwam. De liefde voor zijn werk had blijkbaar de liefde voor haar gedood.

„Nee, Lottie, ik kan je niet haten!” antwoordde hij ernstig.

„Ik wilde dat je 't kon!” riep ze hartstoehtelijk uit. „Ik wou dat je me haatte... mij sloeg!... Ik wou...”

Ze zweeg plotseling. Crawford trad de kamer weer binnen. Hij had haar brief in de hand.

„Mag ik hem lezen?” vroeg hij.

„Ja, alsjeblieft, hardop!”

„Ik heb reeds een half dozijn antwoorden verscheurd,” las hij. „Het was de moeilijkste brief dien ik ooit had te schrijven. Ik weet dat ik schandelijk heb gehandeld. Ik heb misbruik gemaakt van je vriendschap en jouw zorg voor mij. Ik geloofde, en o, het valt mij zoo zwaar dit te bekennen — ik geloofde dat ik jouw liefde noodig had. Ik maakte dat je mij lief kreeg. Ik haakte naar liefde, mijn leven was zoo leeg, zoo vreugdeloos. Ik liet jou in den waan, dat ik je liefhad. Ik dacht dat Bertrams behandelingswijze, zijn onverschilligheid alle liefde voor hem in mij had gedood. Ik hoopte het! Ik bad er om! Hij trapte mij op het hart. En ik... ik schaamde me dat ik hem nog liefhad...”

GARNIZOENSVERWISSELING.

De troepen, die te Bodegraven in garnizoen lagen, verkeerden op zeer goeden voet met de inwoners. Een bewijs hiervan is zeker wel, dat toen de soldaten de vorige week naar een andere plaats vertrokken, zij door de burgerij met den burgemeester aan het hoofd, uitgeleide werden gedaan. Op onze foto ziet men de groep van Autoriteiten en officieren. V. l. n. r. Burgemeester Leconet, Luit. Bisschop, Kapt. Wilkes, Ds. Steenbeek, Mevr. Leconet, Not. Kruseman, Mej. Hoogendijk, Mevr. La Gro Broer Kruseman, Luit. de Wijs; boven: Paul v. Wioldrecht, Vaandrig, Mevr. Kruseman, Mevr. Steenbeek en Luit. Bunschoten.

EEN ZWEMPLAATS VOOR GEMOBILISEERDEN.

Door het „Comité voor ontwikkeling en ontspanning der gemobiliseerde troepen” is te Haarlem op plichtige wijze in tegenwoordigheid van talrijke militaire en civiele autoriteiten een zwemplaats voor de soldaten der fort en geopend in de oostelijke kom van het Spaarne, de „Mooie Nel” geheten. De zwemplaats was keurig versierd en bij de openingsplechtigheid werden er onder leiding van den heer A. J. Meijerink verschillende oefeningen gehouden. Wij geven hierboven een foto van de groep autoriteiten en genoodigden.

„Lottie!” riep Horton uit en bedekte het gelaat met de handen.

„Ik deed verkeerd,” las Crawford voort. „Hoeveel moeite ik deed mijn liefde voor hem te dooden; ze werd steeds sterker... geloof ik, als een onderdrukt vuur. Ik heb met je gespeeld, Rodney. Ik ben een slechte vrouw. Ik ben wreed en zelfzuchtig! Ik zie nu eerst hoe schandelijk ik gehandeld heb. Jij bent jong en ik heb mijn best gedaan jouw jonge leven te verwoesten. Hoe zul je me verachten. Maar, Rodney, als je ouder geworden zult zijn, zul je me dankbaar zijn. Ik kan niet gaan, lieve vriend. Ik kan mijn man niet verlaten; zelfs al geeft hij niets om mij, ik kan niet van hem scheiden. Ik weet niet of je mij vergeven kunt, want ik heb onuitsprekelijk slecht gehandeld. Ik ben vreeselijk beschaamd; ik wou dat ik dood was...”

„Het is waar,” barstte ze los. „Rodney je moet niet slecht over mij denken. Nu ik er op terugzie, begrijp ik het eerst goed. Ik begrijp niet, hoe ik er toe gekomen ben, hoe ik alles vergeten kon: mijn man, mijn plicht, mijn zelfrespect, mijn medelijden met jou. Ik kan nu niet anders handelen; Rodney, want ik heb je niet lief. Dat zie ik nu eerst. Ik bemin alleen hem.”

Ze wees met bevenden vinger naar haar man, die aan zijn schrijfbureau zat.

Crawford keerde zich tot hem.

„Ons plan, ons treurspel is geëindigd in een klucht,” zei hij, grimlachend. „De verliezer heeft gewonnen. Ik feliciteer je! De overeenkomst gaat niet door. Ik wensch je een lang leven...”

Hij keerde zich lachend om en keek naar het glas melk. Daarna zonder een woord meer te zeggen, zonder haar met een blik te verwaardigen, verliet hij de kamer.

Horton sprong op en liep zijn neef na.

„Rodney!” riep hij.

Doch de voordeur werd dichtgeslagen, en Horton keerde tot zijn vrouw terug.

„Lottie, Lottie, kan het waar zijn?” fluisterde hij, terwijl hij de kamer binnentrad.

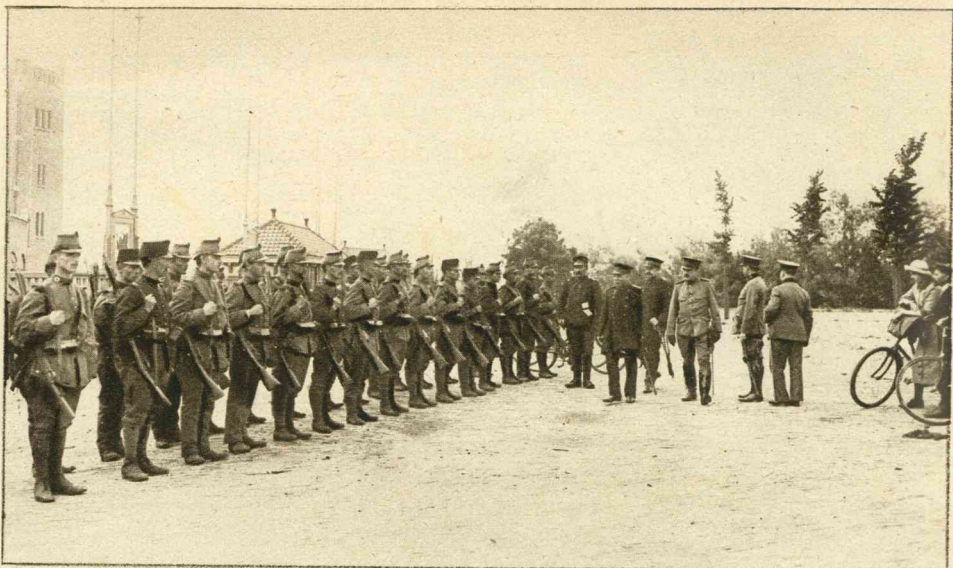
Op hetzelfde oogenblik sprong hij echter op zijn vrouw af en pakte haar bij de polsen beet, dat ze het van angst en pijn uitschreeuwde. Zij had het glas met melk van tafel genomen en bijna uitgedronken. Hij wrong haar het glas uit de handen en wierp het in scherven op den grond. Zijn gelaat was ver-

HET SLUITEN DER MARINEWERF.

Langzamerhand verdwijnt alles uit Amsterdam wat aan de Marine herinnert. Voor eenige jaren verlieten de „Wassenaar” en het wachtschip „Prins Maurits” de hoofdstad. Thans is ook de beslissing over de Marinewerf gevallen en zal zij vanaf 5 Juli gesloten zijn. De Werf, met haar oude gebouwen, werkplaatsen en bassins, heeft een heele geschiedenis, die ons te ver zou voeren, wanneer wij die hier gingen afschrijven. Gelukkig blijven die typische oude gebouwen bestaan, en het gezellige binnenplaatsje met het standbeeld van Maarten Harpertszoon Tromp, waarvan wij hier een foto geven, blijft dus onaangeroerd.

wrongen van angst en zijn oogen met bloed doorloopen. „Heb jij... dat... uitgedronken?”

EEN ZESDAAGSCHE MARSCH.

Door een aantal landweermannen uit Bergen op Zoom is een kranig stukje werk geleverd, dat typeerend is voor het uithoudingsvermogen der mannen. Maandagochtend van de vorige week begaf men zich onder leiding van luitenant De Jonge op weg om den tocht Bergen op Zoom-Amsterdam en terug loopend, met marschvaardige bepakking, af te leggen. Woensdag kwam de wakkere troep in volmaakte welstand te Amsterdam, waar zij door Generaal Ophorsl werd gecompimenteerd. Donderdag werd de terugtocht naar Bergen op Zoom weder aanvaard.

„Bertram!... Bertram!” riep ze vol vrees uit.

Hij viel op een stoel neer en verborg zijn hoofd in zijn handen. Geen tegengif! Een braakmiddel verhaastte het proces. Zes druppels. In wanhoop en onmacht brak het zweet hem uit.

Hij had haar teruggekregen, om haar dadelijk weer te verliezen. Hij had een glimp van hernieuwd geluk gezien. „Ik bemin hem!” En nu? Hij sidderde als had hij de koorts; zijn hersenen gloeiden. Nu werden haar handen op zijn schouders gelegd en hoorde hij haar overredende stem:

„Vergeef me! Vergeef me! Jou alleen heb ik lief, jou! Ik deed verkeerd... ik...!”

Hij richtte zich op en sloeg zijn arm om haar heen. Daar viel zijn oog op de tube met het overschot van het vergif. Dat bracht hem tot een besluit! Hij zou haar volgen. Hij kon niet zonder haar leven. Zulk een leven zou een hel voor hem zijn. Hij had haar, die hem het liefste was op aarde, vermoord!

Daar ging de deur open!

„O, mijnheer, mevrouw, kom eens even kijken naar de kat!” Met deze woorden op verschrikten toon geuit, trad de tweede meid de kamer binnen. „Hij is niks niet goed, hij ligt op één kant en wil niet lopen. Hij mankeerde een half uur geleden nog niemendal. Hij kwam daar straks deze kamer uit, toen u en mijnheer Crawford in mevrouws kamer waren. Ik heb hem nog weggejaagd, want hij zat op de tafel van een glas melk te drinken. Toen was er nog niks met 'm aan de hand. Ik had nauwelijks den tijd om de rest van de melk weg te gooien en een schoon glas te krijgen, toen...”

„Ik denk, dat het zijn tijd zal zijn, arme Peter,” zei Lottie. „Hij begon oud te worden. Hij is...”

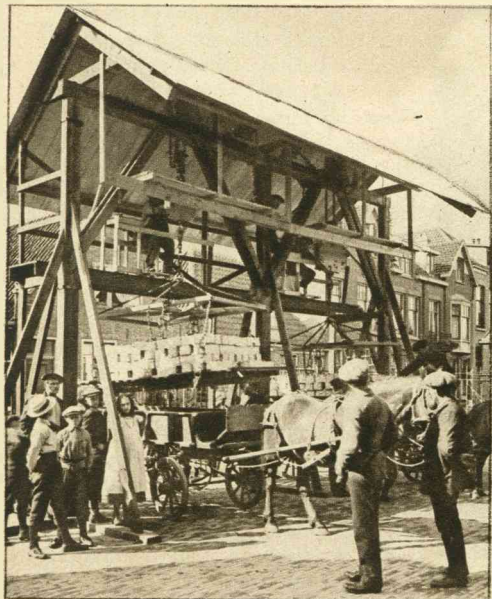
„Hij is zoo dood as 'n pier,” vulde de keukenmeid, die intusschen ook verschenen was, aan. „Hartstikkedood!”

Boven knielde Lottie voor haar man neer, haar handen in haar schoot, de zijne om haar hals.

„Het was alles mijn schuld. Ik was een bruid,” zei hij rouwvol. „Ik heb een goede les gehad en zal die nimmer vergeten — nimmer!”

Hij sloot de oogen bij de herinnering aan den angst en de wroeging van daar straks, daarna kuste hij haar eerbiedig.

Buiten lag er een kat, stil en stijf, die voor haar diefstal zwaar gestraft was; gestraft met den dood.

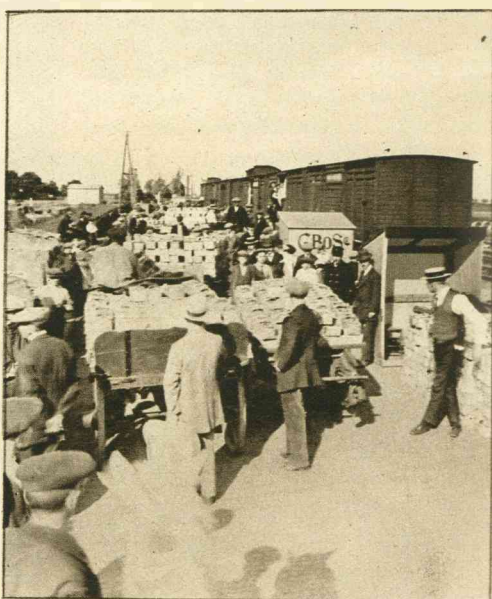

HET WEGEN.

is 'n reusachtige elektrische klok, welke in de oogen van den leek de bescheiden plaats van achterdoek van dit kleine tooneel inneemt. Het enige wat de man heeft te doen is de klok met een handeltje aan den gang zetten. Deze klok is eigenlijk niet zoozeer een klok, al heeft zij er met haar ronde cijferplaat en grooten middenwijzer bedrieglijk het aanzien van. Deze klok draagt officieel den naam van elektrisch afmijntoestel; een fraaie benaming, zooals ge ziet, maar nog op verre na, naar mijn oordeel, niet fraai genoeg voor zulk een bijna menschelijk vernuftig samenstel; het is n.l. een klok met hersens als een mensch, als een verstandig mensch wel te verstaan; het spreken ontbreekt nog maar. Die klok-mensch is zoo glad, dat zij ineens en zonder aarzeling aanwijst wie den koper van een voor haar staande partij is en voor hoeveel de partij per Kilo gekocht is; absoluut precies gelijk deelt zij dit mee, en ik tart den verstandigsten man dit na te doen. — Het wonder geschiedt aldus: De koopers hebben elk voor zich een elektrischen knop in hun bank, die knoppen hebben elk hun nummer. Deze zelfde num-

AARDBEIENVEILING

We zijn eens te Beverwijk wezen kijken, in de drukste dagen van den export, die in zijn geheel zoo'n week of vijf in beslag neemt. En we waren verbaasd van den omvang dien dat bedrijf ook thans in deez' abnormale tijden nog heeft. Ik sprak verscheidene personen, die het weten kunnen, en allen waren zeer tevreden over den loop der zaken. Wat al vreeze toch had de harten der Beverwijksers bedrukt bij het naderen van den export-tijd dit jaar. Een enkele trein, die tengevolge van troepen- of proviandvervoer in Duitschland ook maar eenige uren oponthoud ondervinden zou, kon een onoverzienbare schade veroorzaken en dat niet alleen omdat de lading aardbeien bedorven en verloren kon zijn, maar wijl zulk een tegenslag op het bedrijf zelf zijn invloed leelijk zou doen gelden, en de koopers steeds bevreemd voor herhalingen, nauwelijks eenige prijzen van betekenis zouden durven besteden. Gelukkig, het liep mee. Wel moest er nu en dan op wagons worden gewacht, maar dit euvel bleek niet erger dan andere jaren. De Deutsche spoorwegdirectie had dan ook aan Beverwijksche ondernemers die naar Berlijn waren geweest met den verneemsiok, nogal goede toezeggingen gedaan, onder voorbehoud van een en ander, maar de kans voor onze Beverwijksers was gunstig; want het is aan te nemen, dat men in Duitschland thans dubbelen ijver toont, om den invoer van zulk een kostelijk welkom ooft niet te bemoeilijken. — Een voordeel dit jaar is, dat van de aardbeien voor het maken van jams bestemd, de gewone inkomende rechten (10 mark per 100 Kilo) in Duitschland niet geheven worden. Een niet te onderschatten voordeeltje. — De aardbeien worden geplukt zooals U weet in de fraaie langwerpige manden met kort middenhengsel, de zoogenaamde sloffen. Deze sloffen komen uit Saksen en Beieren; er wordt hier zoo jaarlijks een miljoen van gebruikt. De sloffen komen na verloop van tijd leeg terug, per spoorwagen dan natuurlijk. Een slof houdt ongeveer 3 Kilo dezer nobele, frische vruchten in. — Het is een lieve lust het vertier bij te wonen, dat zoo'n aardbeivenveiling geeft. De veilinglokale zijn aan de spoorbaan gelegen, aan de achterzijde althans; de vrachten die dus voor inrijden, komen na gewogen en geveild te zijn aan de achterzijde uit het gebouw op het plankier van den spoorweg en worden gelijktijdig in de gereedstaande wagons geladen. — Een groot gemak zijn de elektrische weegtoestellen, welke dit jaar voor het eerst in gebruik genomen werden. Ze geven een ongehoord snel tempo aan dit heele aardbeien-gedoe. Aan den ingang van elk veilinggebouw staat zulk een elektrisch weegtoestel; elke schaal wordt bediend vanaf een hooge houten brug, waaraan de schalen bevestigd zijn. Onder deze toestellen rijden de karren aardbeien naar binnen. Het wegen gaat nu zeer eenvoudig. — Vanonder het weegtoestel rijdt de zoete vracht tegelijk het veilinglokaal binnen, een gebouw, waarin ter eenre zij op amfiththeaters-wijze gerangschikte banken de koopers zitten, en ter andre zijde op een soort van klein tooneel de afslager zich bevindt. Die afslager moge op dit tooneel de hoofdpersoon lijken, niets is echter minder juist. De hoofdpersoon, wanneer ik het zoo uitdrukken mag mers staan duidelijk in cirkeltjes naast en onder elkaar midden op de klok. Rondom op de klok staan cijfers, die telkens met een halven cent oploopen, geschilderd. De afslager behoeft nu slechts met zijn handeltje den wijzer aan den gang te brengen en deze gaat langzaam maar zeker rond langs de cijfers, die de prijzen per kilo voorstellen. Is de wijzer op een cijfer geraakt, dat men per kilo besteden wil, dan drukt de koper onmiddellijk op den knop voor hem; de wijzer staat stil, en het nummer van de zitplaats van den koper op de wijzerplaat wordt elektrisch verlicht. — Eenmaal geveild, kent een ieder het lot der aardbeien. Op het perron worden ze in de wagons geladen echter niet dan nadat ambtenaren van elke vracht hier en daar sloffen hebben leggeschied om zich te overtuigen of onwaardige tuinders steelsgewijze koper of andere verboden vruchten tusschen de zoete Beverwijksche naar Duitschland probeeren te sturen.

HET VERZENDEN.

WALKER.